

Τ.Ε.Ι ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ Σ.Δ.Ο ΤΜΗΜΑ ΕΛ.ΑΣ.Ε

ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ

ΟΧΤΑΡΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ,2007

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ**

**ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

**«ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ: ΕΠΙΛΟΓΗ
ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΜΕΡΙΚΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΙΟ
ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ
ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝ ΟΙ
ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ»**

Σπουδάστρια:

κ. Οχτάρα Βασιλική

Επιβλέπων καθηγητής:

κ. Λυγγίτσος Αλέξανδρος

ΚΑΛΑΜΑΤΑ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	
ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ- ΜΙΑ ΜΕΘΟΔΟΣ ΜΕ ΡΑΓΔΑΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΚΟΙΝΟ.....	7
Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ.....	8
ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ.....	11
Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ.....	12
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ.....	14
ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ.....	15
ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ.....	17
ΜΕΘΟΔΟΙ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ.....	21
ΓΙΑΤΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ.....	27
ΟΙ ΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ.....	29
ΠΟΙΟΥΣ ΑΦΟΡΑ Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ.....	30
Β. ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΣΩΣΤΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ.....	31
ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑ ΘΕΜΕΛΙΩΔΟΥΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ.....	32
ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΥΟ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΣΧΕΣΗ ΤΟΥΣ.....	34
ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΑΝΤΙ ΘΕΜΕΛΙΩΔΟΥΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ.....	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΓΙΑ ΝΑ ΞΕΚΙΝΗΣΕΤΕ.....	40
ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΕ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΧΡΟΝΟ.....	40
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	41
ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΕΝΑ ΠΑΚΕΤΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ.....	41
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΙΜΩΝ.....	42
ΠΩΣ ΕΜΠΛΟΥΤΙΖΕΤΑΙ ΜΙΑ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΡΓΑΛΕΙΟΘΗΚΗ.....	43

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΕΡΙΩΝ.....	45
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....	45
ΤΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΕΡΙΩΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ.....	46
ΠΩΣ ΔΙΑΒΑΖΟΝΤΑΙ ΤΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΕΡΙΩΝ.....	47
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΕΡΙΩΝ.....	49
ΒΑΣΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΕΡΙΩΝ....	51
ΜΕΓΑΛΑ ΚΑΙ ΜΙΚΡΑ ΣΩΜΑΤΑ.....	51
ΜΕΓΑΛΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΕΣ ΣΚΙΕΣ.....	53
ΔΟΛΙ ΚΑΙ ΤΑΣΗ.....	57
ΤΑΥΡΟΙ ΚΑΙ ΑΡΚΟΥΔΕΣ.....	62
II. ΤΙ ΔΕΝ ΛΕΝΕ ΤΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΕΡΙΩΝ.....	63
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΤΑΣΗ.....	65
ΘΕΣΗ ΚΕΡΙΩΝ.....	65
ΑΝΑΣΤΡΟΦΗ ΜΕ ΜΕΓΑΛΕΣ ΣΚΙΕΣ.....	67
ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΚΕΡΙΩΝ.....	71

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΘΕΩΡΙΑ ΚΥΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΙΟΤ.....	73
Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ DOW.....	75
ΚΙΝΗΤΟΣ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ.....	77
ΣΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΦΙΓΟΥΡΕΣ.....	79
ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΑΙ Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ DOW.....	80
ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ: ΤΕΧΝΗ Ή ΕΠΙΣΤΗΜΗ.....	83
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	85
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	86

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το θέμα που παρουσιάζεται σε αυτή την εργασία έχει τίτλο «ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ: ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΜΕΡΙΚΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝ ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ.»

Η τεχνική ανάλυση είναι μία δοκιμασμένη μέθοδος πρόβλεψης της τιμής των μετόχων, των προθεσμιακών κεφαλαίων, των δεικτών και κάθε άλλου είδους χρηματοπιστωτικού μέσου. Μπορεί να εφαρμοστεί σε κάθε επενδυτικό ή συναλλακτικό μέσον, μιας και εστιάζεται αποκλειστικά στη δραστηριότητα των τιμών, και όχι στα υποκείμενα αίτια της ανοδικής, καθοδικής ή πλευρικής τους κίνησης.

Η βασική αρχή είναι ότι η ιστορία επαναλαμβάνεται. Πιο συγκεκριμένα, με δεδομένο ένα σύνολο συνθηκών, οι επενδυτές σε μια αγορά πρόκειται να αντιδράσουν σε γενικές γραμμές κατά τον ίδιο τρόπο. Οι δραστηριότητες των επενδυτών εμφανίζονται στα διαγράμματα των τεχνικών αναλυτών ως σχηματισμοί που επαναλαμβάνονται. Αν καταγραφούν οι κινήσεις των τιμών ενός μέσου ή μιας αγοράς, προκύπτουν τελικά αυτοί οι σχηματισμοί, καθώς επίσης μπορεί ακόμα να υπολογιστεί η ελάχιστη διάρκεια μίας τάσης, γνωρίζοντας έτσι πότε να μπειτε και να βγείτε από την αγορά.

Μια εικόνα αξίζει όσο χίλιες λέξεις, λέει μια παλιά παροιμία. Στο κόσμο του χρηματιστηρίου, η αντίστοιχη έκφραση αφορά τα διαγράμματα με την πορεία των τιμών που απεικονίζουν οι αξίες. Αν λοιπόν, πράγματι μία εικόνα αξίζει όσο χίλιες λέξεις, τότε ένα διάγραμμα αξίζει σίγουρα όσο χίλιες πληροφορίες.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι περισσότεροι από τους εν δυνάμει επενδυτές δεν διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις γύρω από την λειτουργία των αγορών ώστε να επενδύουν από μόνοι τους, αλλά ούτε και το ύψος των προς επένδυση μετοχών τους είναι τέτοιο ώστε να τους επιτρέπεται να απευθύνονται σε εξειδικευμένο επενδυτικό σύμβουλο.

Στην προσπάθεια τους οι επενδυτές να προβλέψουν τη μελλοντική πορεία της τιμής μίας μετοχής, χρησιμοποιούν διάφορες μεθόδους ανάλυσης των μετόχων. Αυτό που ενδιαφέρει ιδιαίτερα τους επενδυτές στην εκτέλεση της επενδυτικής τους στρατηγικής στο χρηματιστήριο είναι ο ακριβής χρόνος επιλογής (timing) αγοράς ή πώλησης μετοχών.

Για το λόγο αυτό οι επενδυτές εξετάζουν πρακτικές που να τους υποδεικνύουν το σωστό χρόνο της επένδυσης, περιορίζοντας ταυτόχρονα και το χρόνο που απαιτείται για την ερεύνα και ανάλυση της επένδυσης που θέλουν να αναλάβουν. Έχουν λοιπόν εξελιχθεί μέθοδοι αξιολόγησης και πρόβλεψης των τιμών των μετοχών, που είναι απλές, κατανοητές και δεν χρειάζονται παρά ελάχιστο χρόνο για να εφαρμοστούν. Η ανερχόμενη και πλέον δημοφιλής μέθοδος προβλέψεως τιμών είναι η τεχνική ανάλυση.

Η τεχνική ανάλυση είναι ένας από τους παλαιότερους κλάδους της μελέτης των αγορών, εξετάζει τις πραγματικές αγοραπωλησίες, όπως συμβαίνουν, τη στιγμή που οι επενδυτές, αισιόδοξοι και απαισιόδοξοι, υποστηρίζουν τις προβλέψεις τους με τα χρήματά τους.

Το μεγάλο πλεονέκτημα της τεχνικής ανάλυσης είναι ότι μπορεί να γίνει απολύτως προσιτή και κατανοητή στο ευρύ επενδυτικό κοινό που δεν έχει τις εξειδικευμένες οικονομικές γνώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΙΑ ΜΕΘΟΔΟΣ ΜΕ ΡΑΓΔΑΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΚΟΙΝΟ

Τεχνική Ανάλυση είναι η συστηματική μελέτη και επεξεργασία προγραμμάτων, με στόχο την όσο το δυνατόν ασφαλέστερη και ακριβέστερη πρόβλεψη των τιμών των μετόχων. Με άλλα λόγια είναι η επενδυτική μέθοδος στην οποία εργαλεία είναι η μελέτη των γραφημάτων των τιμών, των όγκων συναλλαγών και άλλων στατιστικών δεικτών, όπως ο Κινητός Μέσος Όρος, ο στοχαστικός δείκτης, η σχετική ισχύς.

Αυτοί που χρησιμοποιούν την τεχνική ανάλυση στοχεύουν στην σωστή κατεύθυνση της αγοράς, ελπίζοντας έτσι, να επιτύχουν υψηλότερες αποδόσεις μέσω αυτής της ανάλυσης. Σήμερα μάλιστα βοήθιούνται από μηχανικά μέσα, προγράμματα υπολογιστή τα οποία επιπρόσθετα παρέχουν μεγάλη ποικιλία πληροφοριών και συνδυασμών. Τα προγράμματα αυτά δεν σου λένε τι η αγορά πρόκειται να κάνει αλλά τι έχει κάνει.

Γι αυτό οι τεχνικές που έχουν επινοηθεί και χρησιμοποιούνται για να βοηθούν στη σωστή επιλογή των αξιών ή στη πρόβλεψη των μελλοντικών κινήσεων, δεν αναγνωρίζουν από την πράξη ότι πετυχαίνουν το σκοπό τους. Είναι πάντως χρήσιμες γιατί βοηθούν να καταλάβει κανείς και εξηγεί καλύτερα τη βραχυπρόθεσμη συμπεριφορά της αγοράς.

Τεχνική ανάλυση χρησιμοποιούν κυρίως αυτοί που επιδιώκουν βραχυπρόθεσμα κέρδη, ιδιαίτερα κεφαλαιακά, από την ανατίμηση της αξίας. Οι τεχνικοί αναλυτές εξετάζουν τα στοιχεία που δημιουργούνται κυρίως από την ίδια την αγορά και προσπαθούν να την προβλέψουν, από την συμπεριφορά της στο παρελθόν. Τα στοιχεία αυτά τα διαμορφώνουν σε προγράμματα, που είναι κυρίως οι τιμές και ο όγκος των συναλλαγών, ενώ άλλοι χρησιμοποιούν ποσοτικές μεθόδους. Συνήθως όλα αυτά στοχεύουν για να υπολογίσουν την προσφορά και την ζήτηση των αξιών, εξηγώντας έτσι τον τρόπο μεταβολής τους στο παρελθόν, ιδιαίτερα όταν αυτός επαναλαμβάνεται και ενεργούν ανάλογα με τις εξηγήσεις που δίνουν.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

“ Όσοι δεν μπορούν να θυμηθούν το παρελθόν, είναι καταδικασμένοι να το επαναλαμβάνουν ” .

George Santayana

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Όταν οι επενδυτές ως ομάδα παίρνουν τις αποφάσεις τους, αναλύουν βασικές πληροφορίες όπως η οικονομία. Ανατρέχουν στο παρελθόν για να προβλέψουν τι πρόκειται να συμβεί στο μέλλον. Αυτό σημαίνει ότι συμβουλευόμαστε και χρησιμοποιούν την τεχνική ανάλυση των αγορών, η οποία στηρίζεται σε μεγάλες ποσότητες ιστορικών δεδομένων για τιμές που και ακριβής είναι και αμέσως προσιτά χάρη σε προγράμματα υπολογιστών.

Η τεχνική ανάλυση στηρίζεται στην ανθρώπινη συμπεριφορά. Οι κερδοσκόποι και οι επενδυτές αντιδρούν με τον ίδιο τρόπο σε ίδια γεγονότα, ξανά και ξανά και αυτό φαίνεται στο ανεβοκατέβασμα των τιμών. Αν κάποιος φτιάξει σε διάγραμμα τη δραστηριότητα αυτή συναρτήσει του χρόνου, προκύπτουν σχηματισμοί της πορείας των τιμών.

Κάποιοι από τους σχηματισμούς αυτούς συνιστούν την τεχνική ανάλυση, ενώ άλλοι δημιουργούνται από τους αναλυτές με βάση δικές τους παρατηρήσεις και υπολογισμούς. Και στις δύο περιπτώσεις, τα ιστορικά δεδομένα είναι απαραίτητα για την επαλήθευση των θεωριών και των παραμέτρων.

Η πρόβλεψη των μελλοντικών κορυφών και πυθμένων, το να αγοράζει κανείς φθηνά και να πουλάει ακριβά, αποτελεί τη θεμελιώδη αρχή των επενδύσεων. Ωστόσο, είναι εύκολο στην κατανόηση αλλά δύσκολο στην εφαρμογή. Κάθε επενδυτής έχει την δίκη του προσωπική μέθοδο. Πάρ' όλα αυτά, απ' ότι φαίνεται όλες οι προσεγγίσεις ανήκουν σε μία από τις έξι δύο κατηγορίες ανάλυσης: τη θεμελιώδη (fundamental) και την τεχνική (technical).

Όσοι ακολουθούν τη θεμελιώδη ανάλυση, προσπαθούν να αξιολογήσουν τις προοπτικές εξέλιξης και κερδοφορίας μιας επιχείρησης με βάση τις μελλοντικές προοπτικές στο σύνολο της οικονομίας, του κλάδου στον οποίο ανήκει η εταιρία, καθώς και της ίδιας της εταιρίας.

Παρόλο που δεν υπάρχει καμία γενικώς αποδεκτή μέθοδος, ωστόσο μεγάλη σημασία έχει η εξής διαδικασία τριών φάσεων: πρώτον, αξιολογείται το συνολικό οικονομικό περιβάλλον, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, για να βρεθούν στοιχεία τα οποία είτε ενισχύουν είτε αποδυναμώνουν την επιτυχία της εν λόγω εταιρίας. Δεύτερον, ελέγχεται ο κλάδος όσον αφορά τις επιδράσεις του στην εταιρία, επίσης συγκρίνονται με τα μέτρα του κλάδου οι χρηματοοικονομικοί αλλά και άλλοι δείκτες των επιδόσεων της εταιρίας. Τέλος, αξιολογείται η εταιρία, όσον αφορά την ικανότητα της να αποδώσει στα πλαίσια της οικονομίας και του κλάδου. Στη συνέχεια, βάσει όλης αυτής της έρευνας οι θεμελιώδεις αναλυτές παρουσιάζουν τα μελλοντικά επίπεδα τιμής της μετοχής.

Έτσι, οι υποστηρικτές της θεμελιώδους ανάλυσης προσπαθούν να διακρίνουν σχέσεις μεταξύ ενός χρεογράφου και της τιμής του. Συλλέγουν πληροφορίες σχετικά με τα επιτόκια, τα ελλείμματα του εμπορικού ισοζυγίου και του προϋπολογισμού, το δείκτη τιμών καταναλωτή, τις ελλείψεις βασικών αγαθών και άλλα στοιχεία που επιδρούν στην οικονομία. Συλλέγουν δεδομένα για το σχετικό κλάδο και τον τρόπο με τον οποίο πιθανώς να συμπεριφερθεί στο μέλλον.

Μελετούν με προσοχή τις οικονομικές καταστάσεις μίας εταιρίας, τις εκθέσεις των ορκωτών λογιστών, το ιστορικό των μερισμάτων, τις καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσης, και τους ισολογισμούς. Μαθαίνουν όσα περισσότερα μπορούν σχετικά με την διοίκηση της εταιρίας, την παραγωγική δυνατότητα των εργοστασίων της και άλλες λεπτομέρειες. Συγκρίνουν την εταιρία με άλλες που ασκούν την ίδια επιχειρηματική δραστηριότητα, με τους ανταγωνιστές της και με τα μέτρα του κλάδου.

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της ερευνάς και τα συμπεράσματα που απορρέουν από αυτήν, οι θεμελιώδεις αναλυτές προσπαθούν να προβλέψουν τη μελλοντική τιμή των μετοχών ή ομολογιών της εταιρίας. Αν προβλέψουν μια αύξηση της τιμής, ίσως αγοράσουν το χρεόγραφο δηλαδή αναλαμβάνουν “αγοραστική” θέση. Εάν περιμένουν πτώση τότε ίσως πουλήσουν το χρεόγραφο ή προβούν σε ανοικτή πώληση του. Με λίγα λόγια οι θεμελιώδεις αναλυτές βασίζονται στις επενδυτικές τους δραστηριότητες στα αίτια των μεταβολών των τιμών.

Οι τεχνικοί αναλυτές δεν επιχειρούν να εξηγήσουν για ποιο λόγο οι τιμές κινούνται όπως κινούνται. Στόχος τους είναι να υπολογίσουν την προσφορά και την ζήτηση για κάποιο χρεόγραφο ή χρηματοπιστωτικό μέσο, έτσι ώστε να προβλέψουν τα μελλοντικά επίπεδα και τις μεταβολές των τιμών. Προσπαθούν να εντοπίσουν κάποιους σχηματισμούς της κίνησης της αγοράς, οι οποίοι να έχουν παρουσιαστεί αρκετά συχνά στο μέλλον ώστε να αποτελούν αξιόπιστες ενδείξεις για τα μελλοντικά επίπεδα των τιμών. Παραδείγματος χάριν, αν η τιμή μιας μετοχής κινηθεί ανοδικά, έπειτα καθοδικά, έπειτα ακόμα υψηλότερα και στην συνέχεια πάλι προς τα κάτω, είναι πιθανόν ότι θα μπορούσε να σχηματιστεί ένας σχηματισμός γνωστός ως “κεφάλι και ώμοι”.

Συνεπώς οι τεχνικοί αναλυτές, δεν προσπαθούν να εξηγήσουν για ποιο λόγο οι τιμές κινούνται κατ’ αυτόν τον τρόπο. Το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι ότι οι τιμές κινούνται σε προβλέψιμους σχηματισμούς. Η τεχνική ανάλυση είναι η μελέτη της ίδιας της δραστηριότητας της αγοράς.

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Η τεχνική ανάλυση είναι η μελέτη της συμπεριφοράς μίας μετοχής ή ενός χρηματιστηριακού δείκτη τιμών κατά το παρελθόν και με βάση αυτής της συμπεριφοράς προσπαθεί να προβλέψει την μελλοντική πορεία της τιμής της μετοχής ή του χρηματιστηριακού δείκτη τιμών.

Με άλλα λόγια, τεχνική ανάλυση είναι η συστηματική μελέτη και επεξεργασία διαγραμμάτων, με στόχο την όσο δυνατόν ασφαλέστερη και ακριβέστερη πρόβλεψη των τιμών των μετοχών.

Η βασική αρχή στην οποία στηρίζεται η τεχνική ανάλυση είναι ότι οι τιμές των μετοχών ή δείκτη τιμών κινούνται διαχρονικά προς μία ανοδική ή καθοδική τάση. Η τεχνική ανάλυση βασίζεται στην μελέτη των τιμών και του όγκου των συναλλαγών, καθώς και σε διαγράμματα που απεικονίζονται στην χρηματιστηριακή αγορά.

Παρόλα αυτά η τεχνική ανάλυση δεν βασίζεται στην μελέτη, στην ερμηνεία και στην εκτίμηση των παραγόντων που προσδιορίζουν το ύψος των τιμών και των συναλλαγών. Δέχεται ότι οι κινήσεις των τιμών και του όγκου των συναλλαγών, ανάλογα με την μορφή που έχουν πάρει, κινούνται ανοδικά ή καθοδικά.

Η τεχνική ανάλυση βασικό σκοπό έχει να προβλέψει την τάση των τιμών, των μετοχών ή ενός δείκτη και να προσδιορίσει τα σημεία τα εκείνα στα όποια αλλάζει η τάση και από ανοδική γίνεται καθοδική ή το αντίστροφο και με βάση αυτών των σημείων να προσδιορίσει τον κατάλληλο χρόνο αγοράς ή πώλησης συγκεκριμένων μετοχών ή να προσδιορίσει την μελλοντική τάση της χρηματιστηριακής αγοράς στο σύνολο της.

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Η τεχνική ανάλυση ασχολείται με αυτά που έχουν ήδη συμβεί στην αγορά, και όχι με αυτά που θα μπορούσαν να συμβούν. Ένας τεχνικός αναλυτής θα μελετήσει την τιμή και τον όγκο συναλλαγών και με αυτές τις πληροφορίες θα δημιουργήσει σχεδιαγράμματα (που πηγάζουν από τη δράση των παικτών της αγοράς) που θα αποτελέσουν και τα βασικά του εργαλεία. Ο τεχνικός αναλυτής δεν ενδιαφέρεται τόσο για τους «γενικότερους» παράγοντες της αγοράς, όπως συμβαίνει με τον θεμελιώδη αναλυτή, αλλά εστιάζει στην κίνηση της ίδιας της αγοράς.

Η τεχνική ανάλυση βασίζεται στις τρεις παρακάτω αρχές:

1. Η αγορά προεξοφλεί τα πάντα.

Οτιδήποτε επηρεάζει την τιμή της μετοχής, ότι είναι γνωστό στην αγορά, για παράδειγμα, προσφορά και ζήτηση, πολιτικοί παράγοντες και διάθεση αγοράς, απεικονίζεται στην τιμή αυτής της μετοχής. Όλοι αυτοί οι παράγοντες αναλύονται και σταθμίζονται από την αγορά, η οποία τελικά προσδιορίζει την τιμή της μετοχής. **Η λογική είναι πώς η Αγορά σπάνια κάνει λάθος.**

Πότε η Αγορά Σφάλει;

Πολλοί πιστεύουν ότι υπάρχουν περίοδοι κατά τις οποίες η χρηματιστηριακή αγορά δεν προεξοφλεί τα πάντα, δηλαδή περίοδοι όπου η αγορά σφάλει. Βέβαια λίγοι είναι αυτοί που δέχονται ότι η αγορά σφάλει αφού ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου δεν σφάλει, αφού απεικονίζει, όχι μόνο τα μακροοικονομικά και μικροοικονομικά δεδομένα, αλλά και την ψυχολογία και τις προσδοκίες της κάθε εποχής.

Επομένως μπορούμε να έχουμε δύο περιπτώσεις πληρότητας της χρηματιστηριακής αγοράς.

Οι περιπτώσεις αυτές θα είναι:

- Σε περίπτωση που εκτιμήσουμε εάν οι τιμές είναι σωστές ή λογικές με μόνο χρηματοοικονομικά κριτήρια, τότε συχνά θα βρούμε την αγορά ατελή, το Γενικό Δείκτη και πολλές μετοχές υποτιμημένες ή υπερτιμημένες.
- Σε περίπτωση που οι τιμές περιέχουν επιπλέον ψυχολογικούς και πολιτικούς παράγοντες και προσδοκίες, τότε η αγορά είναι τέλεια και οι τιμές ποτέ δεν σφάλλουν.

2. Οι τιμές των μετοχών κινούνται σύμφωνα με τις τάσεις.

Οι τιμές των μετοχών, πολύ συχνά και για μικρά χρονικά διαστήματα, ακολουθούν κάποια τάση ή καλύτερα κάποια συγκεκριμένη κατεύθυνση. Έτσι ο επενδυτής μπορεί να εκμεταλλευτεί την τάση αυτή και να πουλήσει τις μετοχές ακριβά ή να αγοράσει φθηνά.

3. Η ιστορία επαναλαμβάνεται.

Η τεχνική ανάλυση πιστεύει πως οι επενδυτές θα συνεχίσουν στο μέλλον να έχουν παρόμοια συμπεριφορά με το παρελθόν. Πολλές φορές η τεχνική ανάλυση χρησιμοποιεί και επαναληπτικές συμπεριφορές των τιμών που είναι πολύτιμες για την μελλοντική συμπεριφορά τους.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Τα κυριότερα πλεονεκτήματα της τεχνικής ανάλυσης είναι τα εξής:

1. Η μη κατανάλωση χρόνου και κόστους

Εφαρμόζοντας ο επενδυτής τη τεχνική ανάλυση στην τιμή της μετοχής μελετώντας μόνο τα διαγράμματα τιμών και ορισμένους δείκτες εξοικονομεί πολύτιμο χρόνο και κόστος. Χωρίς απαραίτητα να χρειάζεται να συγκεντρώσει και να μελετήσει ένα τεράστιο όγκο χρηματοοικονομικών στοιχείων για να μπορέσει να διαπιστώσει την πορεία της χρηματιστηριακής αγοράς και ειδικότερα των μετοχών.

2. Προσαρμογή

Ένα πολύ σημαντικό πλεονέκτημα της τεχνικής ανάλυσης είναι να προσαρμόζεται σε κάθε είδος αγοράς χρησιμοποιώντας κοινά εργαλεία ανάλυσης. Αντίθετα αυτό δεν είναι εφικτό να το κάνει η θεμελιώδης ανάλυση, διότι απαιτεί χρόνο αλλά και κόστος.

3. Δεν απαιτούνται εξειδικευμένες γνώσεις

Η τεχνική ανάλυση δεν απαιτεί βαθειά γνώση της ανάλυσης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, επειδή δέχεται ότι οι παράγοντές αυτοί έχουν ήδη προεξοφληθεί από την αγορά και έχουν ενσωματωθεί στην τιμή της μετοχής. Επομένως η τεχνική ανάλυση μπορεί να γίνει προσιτή και κατανοητή προς το ευρύ επενδυτικό κοινό που δεν έχει τις εξειδικευμένες γνώσεις.

4. Εσωτερική πληροφόρηση.

Το σημαντικότερο πλεονέκτημα της τεχνικής ανάλυσης είναι ότι ενσωματώνει την εσωτερική πληροφόρηση της αγοράς για κάθε μία μετοχή. Πρόκειται για την κρυφή πληροφόρηση που έχουν ορισμένα άτομα π.χ. τα στελέχη μίας εταιρίας (insiders) την οποία την εκμεταλλεύονται άμεσα οι ίδιοι με την αγορά της μετοχής σε χαμηλή τιμή. Η τιμή της μετοχής αυξάνεται όταν η πληροφόρηση αυτή γίνεται δημοσίως γνωστή. Η τεχνική ανάλυση μπορεί πολλές φορές να εντοπίσει έγκαιρα τις κινήσεις των μετοχών που είναι επακόλουθο κάποιας εσωτερικής πληροφόρησης, και να δώσει σήματα αγοράς ή πώλησης προς την κατεύθυνση αυτή.

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Τα κυριότερα μειονεκτήματα της τεχνικής ανάλυσης είναι τα εξής:

α. Δεν γνωρίζει από τι πραγματικά δημιουργούνται οι σχηματισμοί των διαγραμμάτων των τιμών.

Η τεχνική ανάλυση μπορεί εύκολα να εντοπίσει τις νέες τάσεις της αγοράς και να παρέχει γρήγορα τα σήματα αγοράς ή πώλησης, όμως δεν γνωρίζει τις δυνάμεις που δημιουργούν τους σχηματισμούς των διαγραμμάτων τιμών, στα οποία κυρίως στηρίζεται για την πρόβλεψη της πορείας της μετοχής. Άρα με λίγα λόγια η τεχνική ανάλυση δεν βγαίνει πάντοτε σωστή. Γι' αυτό τον λόγο θα πρέπει να χρησιμοποιείται μαζί με την θεμελιώδη ανάλυση.

β. Δίνει καλύτερα αποτελέσματα σε βραχυχρόνιους και μεσοπρόθεσμους επενδυτικούς ορίζοντες παρά σε μακροπρόθεσμους.

Η τεχνική ανάλυση χρησιμοποιείται από επενδυτές που επιδιώκουν βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα κέρδη.

γ. Η τεχνική ανάλυση φαίνεται να λειτουργεί περισσότερο όταν η χρηματιστηριακή αγορά κινείται με διακυμάνσεις που είναι χαρακτηριστικό νευρικότητας και ευμετάβλητης επενδυτικής ψυχολογίας.

δ. Δεν αφορά οποιαδήποτε χρηματιστηριακή περίοδο.

ε. Δεν λαμβάνονται υπόψη τα βασικά οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης, και τα αποτελέσματα που αναγράφονται στους ισολογισμούς.

ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

- **Δείκτες** (Ταλαντωτές, πχ: Δείκτης Σχετικής Δύναμης RSI)

Ο RSI είναι ένας δημοφιλής δείκτης της αγοράς συναλλάγματος. Ο RSI μετράει την αναλογία των ανοδικών και καθοδικών κινήσεων και ρυθμίζει τον υπολογισμό έτσι ώστε ο δείκτης να εκφράζεται μεταξύ 0-100. Εάν ο RSI είναι 70 ή μεγαλύτερος τότε το εργαλείο θεωρείται υπεραγορασμένο (μία κατάσταση στην οποία οι τιμές έχουν αυξηθεί περισσότερο από τις προσδοκίες της αγοράς). Ένας RSI 30 ή λιγότερο λαμβάνεται ως σημάδι για ότι το εργαλείο μπορεί να έχει υπερπουληθεί (μία κατάσταση όπου οι τιμές έχουν μειωθεί περισσότερο από τις προσδοκίες της αγοράς).

- **Θεωρία των αριθμών** (αριθμοί Fibonacci, αριθμοί Gann)

Αριθμοί Fibonacci:

Η ακολουθία αριθμών Fibonacci (1,1,2,3,5,8,13,21,34.....) δημιουργείται προσθέτοντας τους δύο πρώτους αριθμούς για να φτάσουμε στον τρίτο. Η αναλογία οποιουδήποτε αριθμού με τον επόμενο μεγαλύτερο αριθμό είναι 62%, που είναι ένας γνωστός αριθμός οπισθοδρόμησης του Fibonacci. Το αντίστροφο του 62%, που είναι το 38%, επίσης χρησιμοποιείται ως αριθμός οπισθοδρόμησης Fibonacci. (χρησιμοποιείται με τη θεωρία κυμάτων του Elliott).

Αριθμοί Gann:

Ο W.D. Gann ήταν ένας trader μετοχών και εμπορευμάτων της δεκαετίας του 50, ο οποίος όπως λέγεται κέρδισε πάνω από 50 εκατομμύρια δολάρια στις χρηματαγορές. Έκανε την περιουσία του χρησιμοποιώντας μεθόδους που ο ίδιος ανέπτυξε για την εμπορία εργαλείων βασισμένες σε σχέσεις μεταξύ κινήσεων της τιμής και το χρόνο, γνωστές ως ισοδύναμα χρόνου/τιμής. Δεν υπάρχει εύκολη εξήγηση για τις μεθόδους του Gann, ωστόσο στην ουσία χρησιμοποίησε γωνίες σε πίνακες για να καθορίσει περιοχές στήριξης και αντίστασης και να προβλέψει τον χρόνο των μελλοντικών αλλαγών τάσεων. Επίσης χρησιμοποίησε γραμμές σε πίνακες για να προβλέψει περιοχές υποστήριξης και αντίστασης.

- **Κύματα** (θεωρία των κυμάτων του Elliott)

Η θεωρία του Elliott:

Η θεωρία του κύματος του Elliott είναι μία προσέγγιση στην ανάλυση αγοράς που βασίζεται σε επαναλαμβανόμενα πρότυπα κυμάτων και την ακολουθία αριθμών του Fibonacci. Ένας ιδανικός τύπος κύματος δείχνει την ύψωση πέντε κυμάτων και την πτώση τριών κυμάτων.

- **Gaps** (Ψηλά-Χαμηλά, Άνοιγμα-Κλείσιμο)

Τα Gaps (χάσματα) είναι τα κενά τα οποία βρίσκονται στο μέρος του διαγράμματος με bars όπου δεν έχει λάβει χώρα καμία συναλλαγή.

Ένα up gap σχηματίζεται όταν η χαμηλότερη τιμή σε μία μέρα συναλλαγών είναι υψηλότερη από την υψηλότερη τιμή της προηγούμενης ημέρας.

Το down gap σχηματίζεται όταν η υψηλότερη τιμή της ημέρας είναι χαμηλότερη από την χαμηλότερη τιμή της προηγούμενης ημέρας. Ένα up gap είναι συνήθως σημάδι δυνατής αγοράς, ενώ ένα down gap είναι σημάδι αδύναμης αγοράς.

Το breakaway gap είναι ένα χάσμα τιμών το οποίο σχηματίζεται με την ολοκλήρωση ενός σημαντικού τύπου τιμών. Συμβολίζει συνήθως την αρχή μίας σημαντικής κίνησης τιμών.

Το runaway gap είναι ένα χάσμα τιμών που συνήθως συμβαίνει στα μέσα μίας σημαντικής τάσης της αγοράς. Γι αυτό το λόγο ονομάζεται και χάσμα μέτρησης.

Το exhaustion (εξάντληση) gap είναι ένα χάσμα τιμών που συμβαίνει στο τέλος μίας σημαντικής τάσης και φανερώνει ότι η τάση τελειώνει.

- **Τάσεις** (Παρακολούθηση Μέσης Κίνησης)

Μία τάση αναφέρεται στην κατεύθυνση των τιμών. Οι μέγιστες και ελάχιστες τιμές σε άνοδο συνιστούν μία ανοδική τάση, οι μέγιστες και ελάχιστες τιμές σε κάθοδο συνιστούν καθοδική τάση, και καθορίζουν την κλίση της τρέχουσας τάσης. Το σπάσιμο μίας γραμμής τάσης δείχνει συνήθως μία αναστροφή της τάσης. Μία κλίμακα συναλλαγών χαρακτηρίζεται από οριζόντιες μέγιστες και ελάχιστες τιμές.

Οι υπολογισμοί του μέσου όρου κινήσεων χρησιμοποιούνται για να ομαλύνουν τις πληροφορίες περί τιμών έτσι ώστε να επιβεβαιώσουν τάσεις και επίπεδα στήριξης και αντίστασης. Είναι επίσης χρήσιμοι για την απόφαση μίας στρατηγικής συναλλαγών κυρίως στην εμπορία ΣΜΕ ή σε αγορές με μία δυνατή ανοδική ή καθοδική τάση.

Για απλούς υπολογισμούς μέσου όρου κινήσεων, η τιμή υπολογίζεται κατά προσέγγιση για κάποιες μέρες. Κάθε μέρα η παλαιότερη τιμή βγαίνει από τον μέσο όρο και αντικαθίσταται από την τρέχουσα τιμή, επομένως ο μέσος όρος αντικαθίσταται καθημερινά. Οι εκθετικοί και ισορροπημένοι υπολογισμοί χρησιμοποιούν την ίδια τεχνική αλλά σταθμίζουν τους αριθμούς, ο πιο χαμηλός συντελεστής για τις παλιές τιμές και ο πιο υψηλός για τις καινούριες.

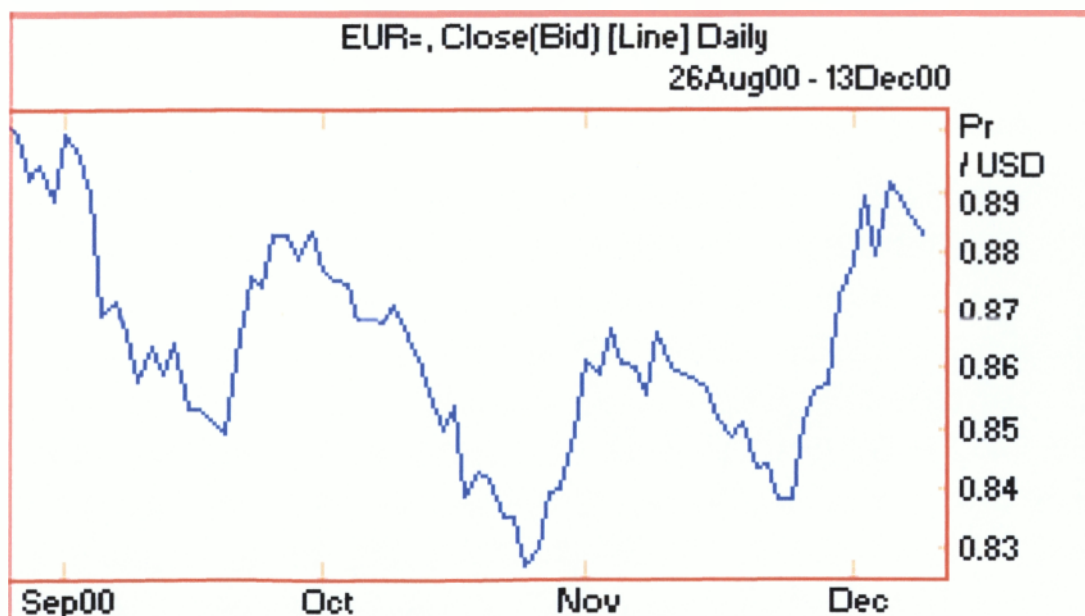
- **Σχεδιαγράμματα** (Τρίγωνα, Κεφάλι και Ώμοι, Κανάλια)

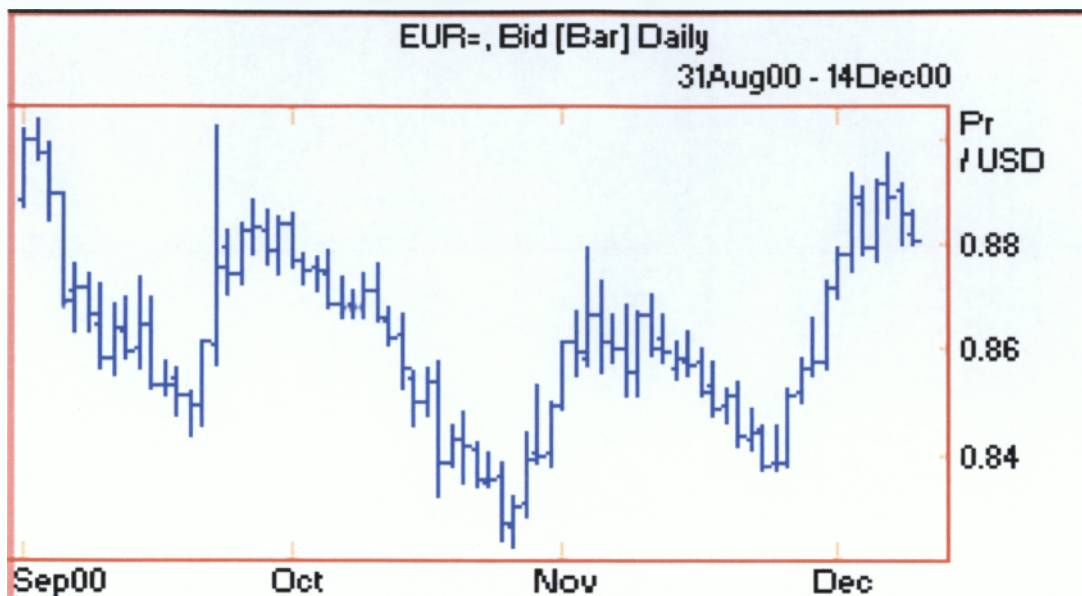
Συνήθως πρόκειται για σχηματισμούς παγίωσης, αλλά μερικές φορές φέρονται ως σχηματισμοί αντιστροφής. Τα τρίγωνα συνήθως θεωρούνται ενδιάμεσοι σχηματισμοί, μπορεί όμως να εμφανιστούν σε μακροχρόνια διαγράμματα και αποκτούν τη σπουδαιότητα της κύριας τάσης. Η ελάχιστη προϋπόθεση για την ύπαρξη ενός τριγώνου είναι η ύπαρξη τεσσάρων σημείων αντιστροφής.

Μέθοδοι Τεχνικής Ανάλυσης:

ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ ΚΑΙ ΤΙΜΗΣ ΚΑΙ ΟΓΚΟΥ Bar/Line Chart Analysis

Ο κορμός της Τεχνικής Ανάλυσης όπως προσεγγίστηκε από τους δυτικούς αναλυτές βασίζεται κυρίως στα διαγράμματα γραμμών και τιμής-όγκου. Εξακολουθούν να αποτελούν τα πιο διαδεδομένα είδη διαγραμμάτων.

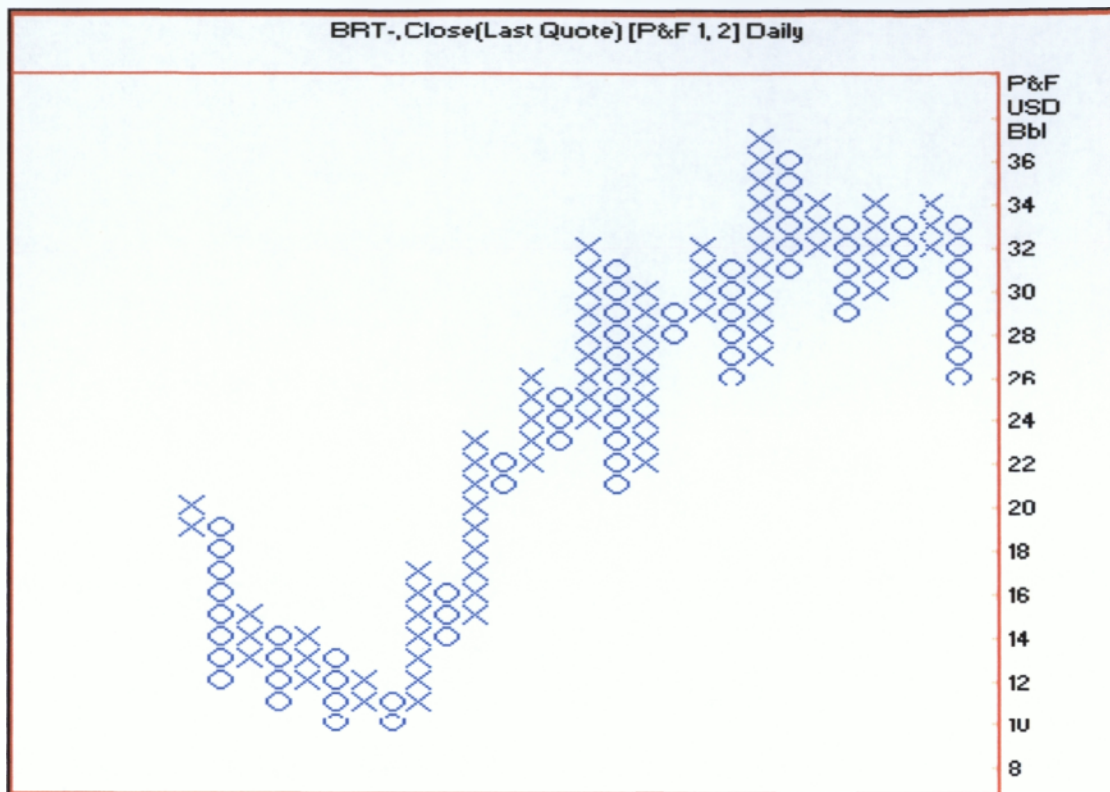

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΗΜΕΙΟΥ ΚΑΙ ΣΧΗΜΑΤΟΣ

Point & Figure Analysis

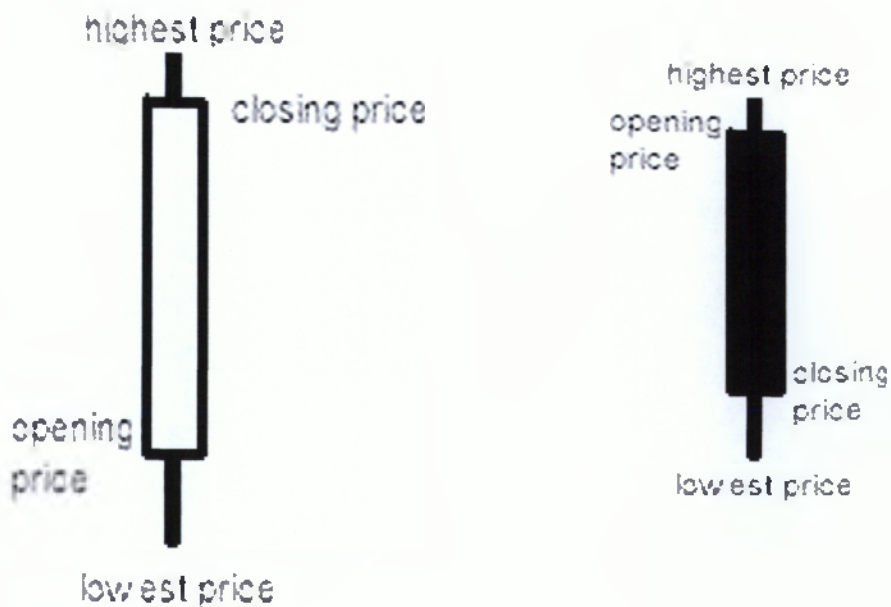
Η πρώτη μορφή Τεχνικής Ανάλυσης, όπως χρησιμοποιήθηκε στη δύση. Εξακολουθεί να διατηρεί την μεγαλοπρέπεια της έπειτα από 100 και πλέον χρόνια χρήσης. Το κύριο χαρακτηριστικό της είναι ότι δεν λαμβάνει υπ' όψη της τον παράγοντα χρόνο, τουλάχιστον όχι με τη μορφή που το λαμβάνουν τα περισσότερα είδη ανάλυσης.

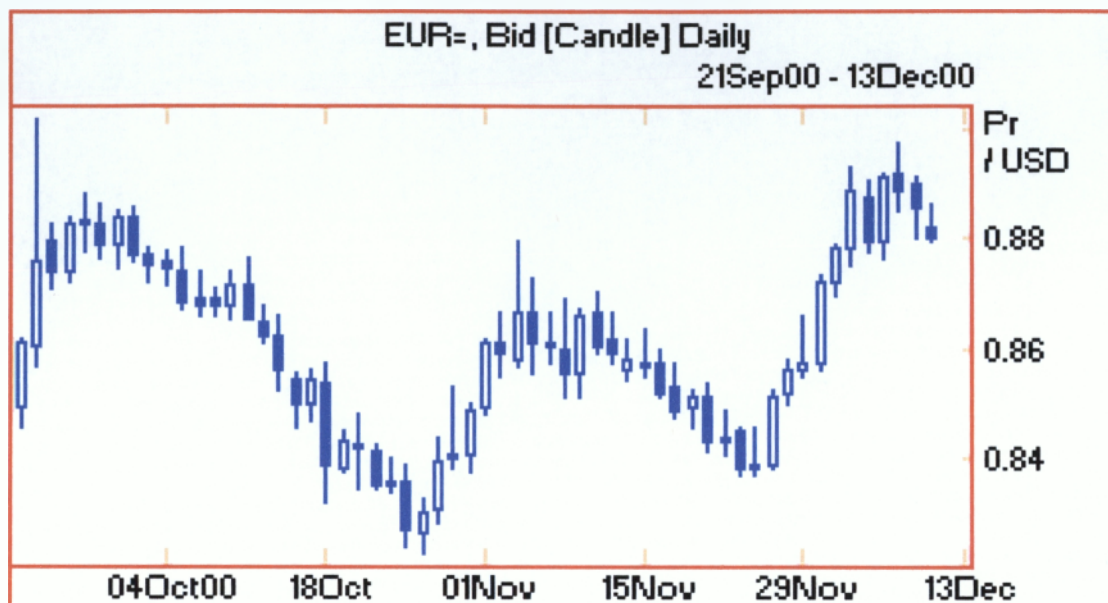

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΗΡΟΠΗΓΙΩΝ Candlesticks Analysis

Η πιο διαδεδομένη μορφή Τεχνικής Ανάλυσης στην ανατολή, με 250 και πλέον χρόνια ιστορία. Είναι ήδη πολύ δημοφιλής και στη δύση.

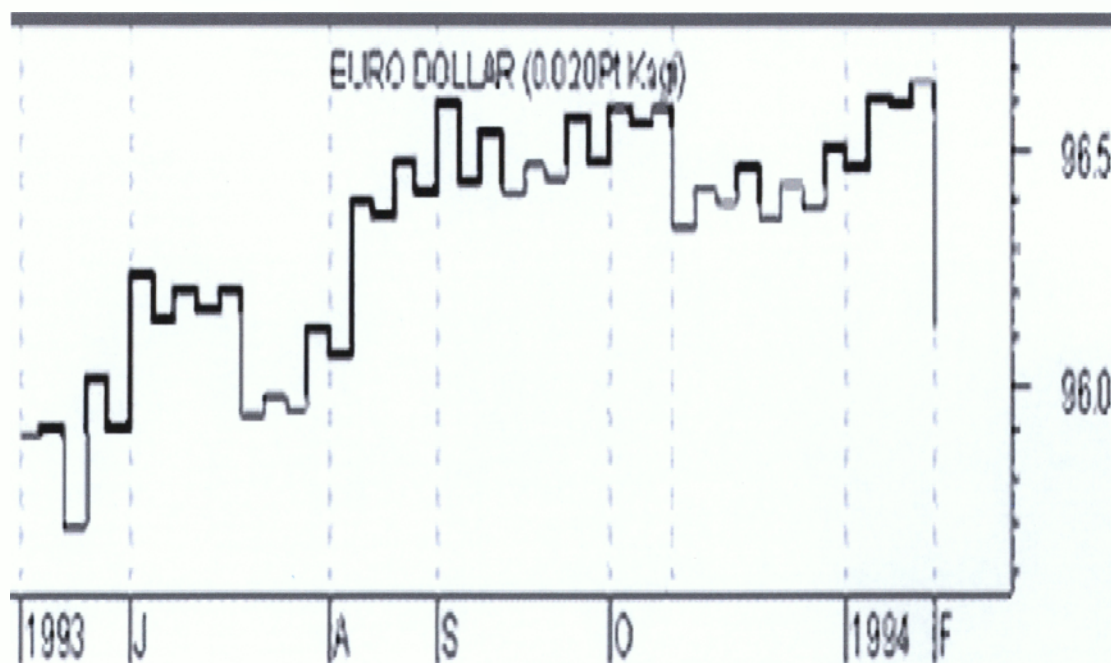

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΓΙ

Kagi Analysis

Ιαπωνική μέθοδος Τεχνικής Ανάλυσης που χρονολογείται από το 1870. Θεωρείται η αντίστοιχη της δυτικής Point & Figure.

ΑΝΑΛΥΣΗ GANN

Gann Analysis

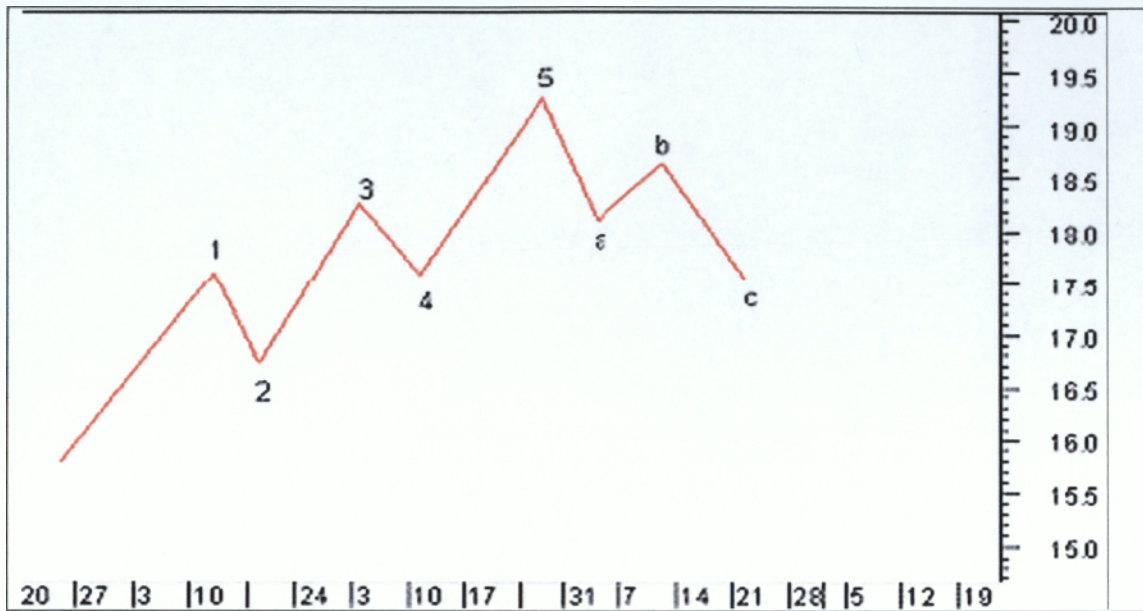
Μια από τις πιο δύσκολες μορφές Τεχνικής Ανάλυσης. Η θεωρία του Gann έχει εκπληκτικά αποτελέσματα.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΥΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ELLIOT

Elliot Wave Analysis

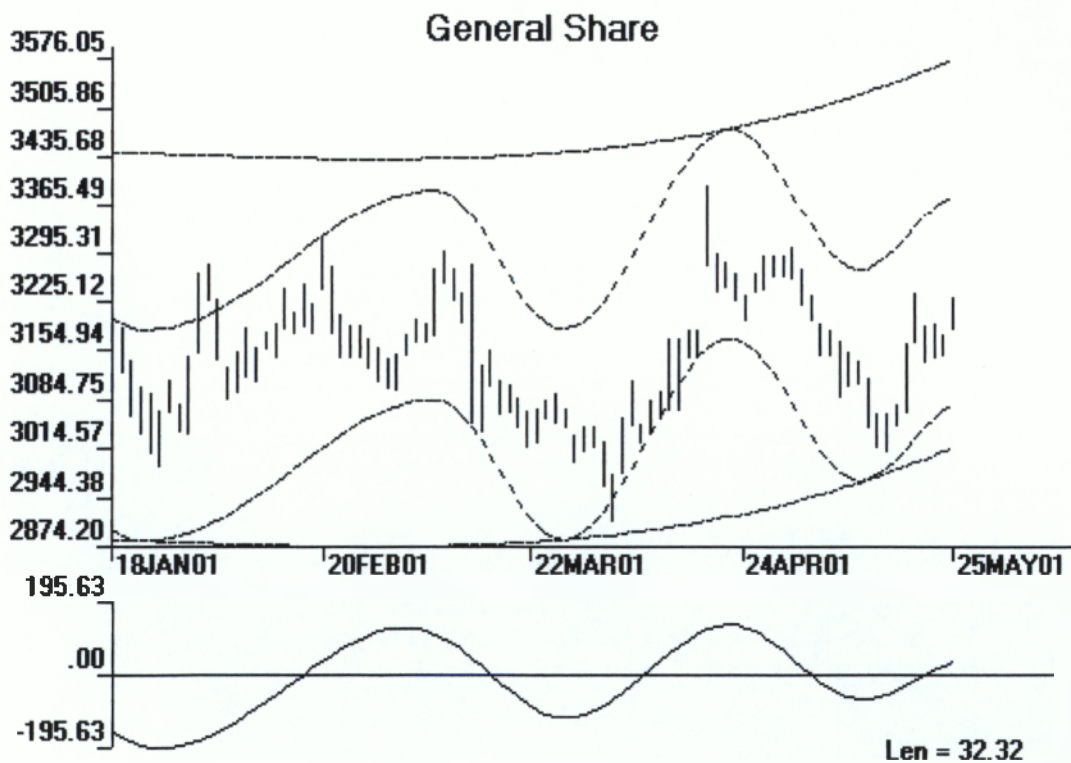
Μια πολύ αποτελεσματική θεωρία η οποία τυγχάνει ιδιαίτερης εκτίμησης από τους Τεχνικούς Αναλυτές.

ΚΥΚΛΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Cyclic Analysis

Η κυκλική ανάλυση προσπαθεί να λύσει το γρίφο του χρόνου. Δεν εφαρμόζεται μόνο στο χρηματιστηριακό στίβο, αλλά σε κάθε μορφή οικονομικής ανάλυσης.

Γιατί Τεχνική Ανάλυση;

Αρκετά είναι τα πλεονεκτήματα της τεχνικής ανάλυσης, ανάλογα όμως με τα χαρακτηριστικά, τις επιδιώξεις, την επενδυτική στρατηγική και ποιότητα των επενδυτών.

Τα πλεονεκτήματα μπορούν να είναι :

- Δεν είναι απαραίτητο να έχει εσωτερική πληροφόρηση προκειμένου να πραγματοποιήσει ικανοποιητικές αποδόσεις.
- Δεν είναι απαραίτητο να υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες για την εξέλιξη των ισολογισμών και των οικονομικών στοιχείων.
- Δεν προϋποθέτει βαθιά γνώση ανάλυσης των λογιστικών καταστάσεων (αφού γίνεται αποδεκτό ότι τα οικονομικά στοιχεία που αναγράφουν έχουν ενσωματωθεί στην πορεία της μετοχής και επομένως δεν έχουν καμία οικονομική αξία).
- Ο επενδυτής που εφαρμόζει την τεχνική ανάλυση κερδίζει πολύτιμο χρόνο, χωρίς να χρειάζεται να μαζέψει και να επεξεργαστεί τον τεράστιο όγκο των μακροοικονομικών και μικροοικονομικών εταιρικών στοιχείων.
- Απαλλαγή από το κόστος συλλογής και ανάλυσης των πληροφοριών.

- Έχει αποδειχθεί ότι πολλές φορές η τεχνική ανάλυση εντοπίζει έγκαιρα τις κινήσεις των μετοχών που αντικατοπτρίζουν κάποια ενσωματωμένη εσωτερική πληροφόρηση και να ενεργοποιεί σήματα αγοραπωλησιών προς την κατεύθυνση της πληροφόρησης αυτής, την ίδια στιγμή που η υπόλοιπη αγορά κοιμάται.

Το μεγαλύτερο όμως πλεονέκτημα της τεχνικής ανάλυσης είναι ότι ενσωματώνει τη λεγόμενη εσωτερική πληροφόρηση της αγοράς για κάθε μία μετοχή. Πρόκειται για την κρυφή πληροφόρηση που έχουν οι insiders των εταιριών και την εκμεταλλεύονται άμεσα οι ίδιοι με απευθείας παρέμβαση προς τα κέντρα εκτέλεσης χρηματιστηριακών εντολών.

Όταν αυτή η πληροφόρηση γίνει δημοσίως γνώστη, οι insiders απολαμβάνουν -ήδη εκ του ασφαλούς- τα μεγάλα κέρδη τους. Η τεχνική ανάλυση έχει πολλές φορές τη δυνατότητα να εντοπίζει έγκαιρα τις κινήσεις μετοχών που αντικατοπτρίζουν κάποια εσωτερική πληροφόρηση και να ενεργοποιεί σήματα αγοραπωλησιών προς την κατεύθυνση της πληροφόρησης αυτής, την ίδια στιγμή που η υπόλοιπη αγορά κοιμάται.

Οι Τάσεις των Μετοχών

Ο επενδυτής με την τεχνική ανάλυση επιδιώκει να εντοπίζει έγκαιρα την έναρξη τάσης των τιμών και να εκμεταλλεύεται την τάση αυτή για την επίτευξη του κέρδους.

Οι πιο κερδοφόρες αγοραπωλησίες πραγματοποιούνται μέσα σε τάση, διότι η κατεύθυνση της τιμής είναι συγκεκριμένη και προβλέψιμη με μεγάλη πιθανότητα επιτυχίας.

Έχουν αναπτυχθεί ειδικοί δείκτες που μας δείχνουν:

- Το ξεκίνημα μιας νέας τάσης των τιμών (ανοδική ή καθοδική)
- Την ταχύτητα και την ορμή αυτής της τάσης
- Πόσο ώριμη είναι η τάση και πότε έχουμε τερματισμό της τάσης
- Ένα η τάση πρόκειται να αναστραφεί
- Γνωρίζοντας τους παραπάνω παράγοντες της τάσης, μπορούμε να καθορίσουμε επακριβώς πότε θα αγοράσουμε και πότε θα πουλήσουμε τη μετοχή ώστε να τηρούμε πίστα τον κανόνα «αγόραζε ακριβά και πούλα φθηνά».

Οι τεχνικοί δείκτες που μετρούν μας δείχνουν μια ολοκληρωμένη εικόνα της τάσης των τιμών, ονομάζονται δείκτες τάσης.

Ποιους Αφορά η Τεχνική Ανάλυση;

Η τεχνική ανάλυση δεν αρμόζει στα μεγάλα χαρτοφυλάκια τα οποία κινούν μεγάλα πακέτα μετοχών λόγω του μεγέθους των εντολών σε σχέση με το μικρό όγκο των μέτοχων. Περισσότερο κυρίως αρμόζει στα μικρά χαρτοφυλάκια.

Ένας βασικός κανόνας είναι πως:

Η Τεχνική Ανάλυση ταιριάζει κυρίως στους Μικρούς Επενδυτές

Γιατί οι θεσμικοί επενδυτές δεν στηρίζονται στην τεχνική ανάλυση;

Η τεχνική ανάλυση δεν βοηθά τους Θεσμικούς Επενδυτές για τους παρακάτω λόγους:

- Οι επενδύσεις είναι μεσοπρόθεσμου χαρακτήρα
- Κινούν μεγάλα πακέτα μετόχων σε σχέση με τον όγκο των μετοχών
- Το βάθος του ελληνικού χρηματιστηρίου είναι περιορισμένο
- Χαμηλός ημερήσιος όγκος αρκετών μετοχών
- Η διαχείριση των κεφαλαίων γίνεται από επαγγελματίες οι οποίοι αναλύουν και ερευνούν τα οικονομικά μεγέθη και την ποιότητα των επιχειρήσεων έχοντας πολύ εξειδικευμένες γνώσεις.

Οι θεσμικοί επενδυτές θα πρέπει να βασίζονται στη θεμελιώδη ανάλυση και να επενδύουν κυρίως με μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Όταν θέλουν να τοποθετηθούν σε κάποιες μετοχές συνήθως διαλέγουν εταιρίες μεγάλης κεφαλαιοποίησης και υψηλής εμπορευσιμότητας

Πως γίνεται η σωστή ανάλυση των μετοχών;

Ο επενδυτής μπορεί να εφαρμόσει την προσωπική του επενδυτική στρατηγική σε δύο στάδια τα οποία αναλύονται παρακάτω:

1^ο Στάδιο: Με την χρήση της Θεμελιώδους Ανάλυσης

Η θεμελιώδης ανάλυση είναι κυρίως ανάλυση χρηματοοικονομικών δεικτών η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για το πρώτο στάδιο επιλογής που θα ενταχθούν στο χαρτοφυλάκιο ή θα αποτελέσουν αντικείμενο έρευνας για την τεχνική ανάλυση.

Θα πρέπει να χρησιμοποιούμε όσο το δυνατό λιγότερα και απλούστερα εργαλεία της θεμελιώδης ανάλυσης. Αναλύοντας τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της εταιρίας θα πρέπει να επιλέγουμε τους πιο σημαντικούς δείκτες και να μην χάνουμε χρόνο αναλύοντας το σύνολο των δεικτών. Μερικοί τέτοιοι δείκτες είναι:

- Τα αναμενόμενα κέρδη ανά μετοχή για την τρέχουσα χρήση.
- Την πορεία των κερδών κατά την τελευταία τριετία, καθώς και την ανοδική ή καθοδική αναπροσαρμογή των αναμενόμενων κερδών ανά μετοχή.
- Τον πολλαπλασιαστή κερδών, δείκτη Χρηματιστηριακής Τιμής προς κέρδη ανά μετοχή (P/E).
- Τον δείκτη Χρηματιστηριακής Τιμής προς Λογιστική Τιμή της μετοχής (P/BV).

2^ο Στάδιο : Με την χρήση της Τεχνικής Ανάλυσης

Η τεχνική ανάλυση χρησιμοποιείται στη δεύτερη και τελική φάση μιας επενδυτικής απόφασης για την αύξηση ή την μείωση των μετοχών, που έχουν αποκτηθεί μετά από θεμελιώδη ανάλυση.

Συνεπώς η τεχνική ανάλυση χρησιμοποιείται για τους παρακάτω λόγους:

- Απόφαση αναδιάρθρωσης του χαρτοφυλακίου
- Απόφαση του κατάλληλου χρόνου επιλογής των μετοχών
- Απόφαση της αύξησης ή μείωσης των μετοχών

Τεχνική ανάλυση κατά θεμελιώδους ανάλυσης

Η τεχνική ανάλυση αποτελεί μια μέθοδο πρόβλεψης των κινήσεων των τιμών και των αγορών των Συμβολαίων Μελλοντικής Εκπλήρωσης (ΣΜΕ) μελετώντας τους πίνακες της προηγούμενης δραστηριότητας των αγορών, που λαμβάνουν υπόψη τις τιμές των εργαλείων, τον όγκο συναλλαγών και, όπου απαιτείται, το ανοιχτό ενδιαφέρον στα εργαλεία.

Θεμελιώδης ανάλυση είναι μία μέθοδος για την πρόβλεψη των μελλοντικών κινήσεων των τιμών ενός οικονομικού εργαλείου που βασίζεται σε οικονομικούς, πολιτικούς, περιβαλλοντικούς και άλλους σχετικούς παράγοντες και στατιστικές που θα επηρεάσουν την προσφορά και ζήτηση της βάσης του οικονομικού εργαλείου.

Στην πράξη, πολλοί επενδυτές της αγοράς χρησιμοποιούν την τεχνική ανάλυση μαζί με την θεμελιώδη ανάλυση για να καθορίσουν την στρατηγική συναλλαγών τους. Ένα μεγάλο πλεονέκτημα της τεχνικής ανάλυσης είναι ότι έμπειροι αναλυτές μπορούν να παρακολουθήσουν πολλές αγορές και εργαλεία αγορών, ενώ η θεμελιώδης ανάλυση πρέπει να γνωρίζει λεπτομερώς μία συγκεκριμένη αγορά.

Κύριες διαφορές μεταξύ των δύο ειδών ανάλυσης:

Θεμελιώδης ανάλυση	Τεχνική ανάλυση
Εστιάζει σε αυτό που πρέπει να συμβεί σε μία αγορά	Εστιάζει σε αυτό που συμβαίνει σε μία αγορά
Παράγοντες που σχετίζονται με την ανάλυση των τιμών: <ol style="list-style-type: none"> 1. Προσφορά και Ζήτηση 2. Εποχιακοί κύκλοι 3. Καιρός 4. Κυβερνητική πολιτική 	Οι πίνακες βασίζονται στη δραστηριότητα της αγοράς και περιλαμβάνουν: <ol style="list-style-type: none"> 1. Τιμή 2. Όγκο 3. Ανοιχτό ενδιαφέρον (Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης μόνο)

Οι θεμελιώδεις αναλυτές μελετούν τις αιτίες της κίνησης της αγοράς, ενώ οι τεχνικοί μελετούν το αποτέλεσμα της κίνησης της αγοράς.

ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΥΟ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΣΧΕΣΗ ΤΟΥΣ

Η Θεμελιώδης και η Τεχνική Ανάλυση αποτελούν δύο συμπληρωματικές αλλά και ανταγωνιστικές μεθόδους λήψης επενδυτικών αποφάσεων, που προσπαθούν να προβλέψουν με διαφορετικό τρόπο τη μελλοντική πορεία της χρηματιστηριακής αγοράς. Αναφερόμαστε, στη “σύγκρουση” μεταξύ της κλασσικής σκέψης – με τα ειδικότερα ή ευρύτερα στοιχεία που αυτή μπορεί να περιλαμβάνει - και της σύγχρονης σκέψης, με όλα τα χαρακτηριστικά που ρυθμίζουν τις σημερινές χρηματιστηριακές αγορές. Η πρόβλεψη για το μέλλον της χρηματιστηριακής αγοράς, κατά ένα σημαντικό ποσοστό, στηρίζεται σε υποκειμενικά στοιχεία τα οποία όπως είναι φυσικό αποτελούν αντικείμενο αμφισβήτησης ή και αντιλόγου.

Αντιλαμβανόμαστε, λοιπόν, τη “σύγκρουση” που υπάρχει για τέτοια θέματα, στα οποία σε μεγάλο βαθμό εκφράζονται υποκειμενικές θέσεις. Θα προσπαθήσουμε να προσεγγίσουμε τα πεδία εκείνα, όπου οι δύο μέθοδοι συγκρούονται αλλά και αλληλοσυμπληρώνονται, για να μπορέσουμε να καταλήξουμε σε συγκεκριμένα συμπεράσματα επάνω στους βασικούς τρόπους σκέψης που υιοθετεί η κάθε μέθοδος.

Η θεμελιώδης ανάλυση, η οποία ιστορικά είναι και η παλαιότερη, στηρίζεται κυρίως στη μελέτη των θεμελιωδών μεγεθών-παραγόντων που επηρεάζουν την οικονομία, τον κλάδο και την εταιρία. Μέσα από τη μεγάλη εμπειρία και την ατελείωτη βιβλιογραφία, οι αναλυτές προσεγγίζουν τις διάφορες οικονομικές(λογιστικές) καταστάσεις, προσπαθώντας να προσδιορίσουν τους παράγοντες που επηρεάζουν σε κάθε χρονική στιγμή την αγορά. Με την αναγνώριση των θεμελιωδών μεταβλητών καταλήγουν στις εκτιμήσεις τους για την εξέλιξη της αγοράς μετοχών.

Δηλαδή στηρίζουν τις υποθέσεις τους στον ακριβή προσδιορισμό των παραγόντων και στη συνέχεια, μέσα από προκαθορισμένες γραμμές σκέψης καταλήγουν στα συμπεράσματά τους. Σύμφωνα με τους υποστηρικτές της μεθόδου αυτής, ο παραπάνω τρόπος ανάλυσης της αγοράς είναι ο καταλληλότερος για να φθάσουμε σε ασφαλέστερες κρίσεις για τις μελλοντικές εξελίξεις. Ο εν λόγω τρόπος ανάλυσης εμπλουτίζεται σε καθοριστικό βαθμό με τη γνωστή προσέγγιση “από πάνω προς τα κάτω” (top – down approach), με την οποία επιχειρείται (α) η εμπειριστατωμένη εξέταση της οικονομίας μέσα στην οποία λειτουργεί η συγκεκριμένη επιχείρηση, (β) του παραγωγικού κλάδου ή δραστηριότητας της επιχείρησης (π.χ. κλάδου πληροφορικής) και (γ) των μεγεθών (μέσω λογιστικών καταστάσεων) και άλλων στοιχείων (προϊόντα ή επενδύσεις) της εν λόγω επιχείρησης.

Η τεχνική ανάλυση κερδίζει ολοένα και περισσότερους υποστηρικτές, στις σημερινές αναπτυγμένες χρηματιστηριακές αγορές. Οι βασικές αρχές της προσέγγισης αυτής είναι, ότι η ιστορία επαναλαμβάνεται, οι τιμές των μετοχών ακολουθούν επαναλαμβανόμενους κύκλους ή τάσεις και ότι οι διακυμάνσεις των τιμών αντικατοπτρίζουν κάθε πληροφορία ή γεγονός. Κατά συνέπεια αυτή η μέθοδος ανάλυσης ξεφεύγει ουσιαστικά από τη μελέτη των βασικών παραγόντων και στηρίζεται κυρίως στις διακυμάνσεις της τιμής της μετοχής.

Η μέθοδος αυτή θεωρεί ότι η τιμή κάθε μετοχής είναι προεξοφλημένη (ή με άλλα λόγια είναι ήδη προσδιορισμένη από τις δυνάμεις της προσφοράς και της ζήτησης). Η τεχνική ανάλυση δεν καταναλώνει χρόνο στη μελέτη των θεμελιωδών μεγεθών, τα οποία ενώ βέβαια θεωρεί καθοριστικά για την εξέλιξη της μετοχής, εκτιμά εντούτοις ότι η τιμή της μετοχής τα αντικατοπτρίζει.

Σύμφωνα με τα παραπάνω δεδομένα, γίνεται εμφανές ότι οι δύο μέθοδοι έχουν κοινές βάσεις στήριξης των προβλέψεών τους, αλλά, λόγω συγκεκριμένων διαφωνιών ή αμφισβητήσεων σε βασικά σημεία της ανάλυσης, καταλήγουν σε διαφορετική πρόβλεψη της κάθε οικονομικής κατάστασης. Τα σημεία, στα οποία διαφοροποιούνται οι δύο προσεγγίσεις είναι αρκετά σημαντικά και συντελούν στη διαφορετική ερμηνεία της αγοράς. Ταυτόχρονα όμως, οι παράμετροι στις οποίες η μια μέθοδος συμπληρώνει την άλλη είναι εξίσου σημαντικές και πολλαπλές.

Το κυρίως πρόβλημα το οποίο και οι δυο μέθοδοι ανάλυσης μελετούν, δηλαδή ο προσδιορισμός της εξέλιξης των τιμών, προσεγγίζεται από διαφορετικές οπτικές γωνίες και με εντελώς διαφορετικά εργαλεία ανάλυσης. Ενώ η θεμελιώδης ανάλυση μελετάει τα αίτια της εξέλιξης των τιμών, η τεχνική ανάλυση εξετάζει την εξέλιξη των τιμών και δεν ασχολείται με τα αίτια αυτής της εξέλιξης. Στην ουσία και οι δύο μέθοδοι, ενώ δεν απορρίπτουν η μία την άλλη, πιστεύουν ότι η δική τους άποψη είναι η ορθότερη για την επιλογή της αποτελεσματικότερης από πλευράς κέρδους επενδυτικής απόφασης.

Η τεχνική ανάλυση εστιάζεται στη μελέτη της εξέλιξης των τιμών, παρουσιάζοντας την με ποικίλους, πολυάριθμους δείκτες και διαγράμματα, ενώ θεμελιώδης ανάλυση ενδιαφέρεται κυρίως για τους οικονομικούς παράγοντες που προσδιορίζουν τις δυνάμεις της προσφοράς και της ζήτησης για μια μετοχή. Αυτές οι δυνάμεις, σε όποιο προϊόν και αν αναφερόμαστε, ωθούν τις τιμές να κινηθούν υψηλότερα ή χαμηλότερα ή ακόμη και να μείνουν σταθερές. Αντιλαμβανόμαστε δηλαδή, ότι η θεμελιώδης ανάλυση είναι εκείνη που εξετάζει όλους τους σχετικούς παράγοντες που προσδιορίζουν την εσωτερική αξία κάθε μετοχής.

Η “σύγκρουση” που προαναφέρθηκε εντοπίζεται κυρίως στις περιπτώσεις κατά τις οποίες υπάρχει διαφωνία των δύο μεθόδων για την πορεία των τιμών των μετοχών. Κάτι τέτοιο παρατηρείται συνήθως στις περιπτώσεις αλλαγής των τάσεων στην αγορά, όπου, ενώ οι τεχνικοί αναλυτές προβλέπουν αυτήν την αναστροφή της τάσεως, οι θεμελιώδεις αναλυτές αδυνατούν να βρουν τα εμφανή αίτια της αναστροφής.

Στην εξέλιξη βέβαια της πορείας των τιμών, οι δύο απόψεις συνήθως συμφωνούν για τις μακροχρόνιες μελλοντικές τάσεις της αγοράς. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι δυνάμεις της προσφοράς και της ζήτησης καθώς και τα θεμελιώδη μεγέθη έχουν ήδη προεξοφλήσει την αγορά.

Οι ουσιαστικότερες όμως διαφορές των δύο προσεγγίσεων αφορούν το χρονικό ορίζοντα της επένδυσης και το χαρακτήρα του επενδυτή. Η τεχνική ανάλυση χρησιμοποιείται σχεδόν κατά αποκλειστικότητα για βραχυχρόνιες αγοραπωλησίες, ενώ η θεμελιώδης ανάλυση για μακροχρόνιες κινήσεις, κυρίως λόγω της μελέτης μεγεθών που εκδηλώνονται διαχρονικά. Αρκετοί πάντως είναι αυτοί που υποστηρίζουν ότι η τεχνική ανάλυση έχει εντυπωσιακά αποτελέσματα και ως προς την πρόβλεψη προβλημάτων μακροχρόνιας τάσης.

Η τεχνική ανάλυση χρησιμοποιείται συνήθως από επενδυτές οι οποίοι δέχονται να αναλάβουν μεγαλύτερο επενδυτικό ρίσκο, ενώ η θεμελιώδης ανάλυση χρησιμοποιείται από επενδυτές με μεγαλύτερο χρονικό ορίζοντα, οι οποίοι επενδύουν μεγάλα κεφάλαια και δεν έχουν την πολυτέλεια της συχνής μεταβολής επενδυτικών σχεδίων.

Συνήθως, για τους μεγάλο-επενδυτές η θεμελιώδης ανάλυση ολοκληρώνεται στα πρωταρχικά στάδια λήψεως μιας επενδυτικής απόφασης, ώστε να διαγνώσει την κατεύθυνση των θεμελιωδών μεγεθών της αγοράς.

Η τεχνική ανάλυση έρχεται σε μεταγενέστερα στάδια, προσδιορίζοντας επακριβώς τον χρόνο όπου θα γίνει η δέσμευση (αγορά της μετοχής) και στη συνέχεια η αποδέσμευση (πώληση της μετοχής) των κεφαλαίων σε αυτήν την επενδυτική πρόταση. Από την παραπάνω αναφορά γίνεται αντιληπτός ο βαθμός συσχέτισεως που πρέπει να διέπει τις δύο μεθόδους ανάλυσης.

Για πολλούς παρατηρητές, η τεχνική ανάλυση παρουσιάζει μια εντυπωσιακή ευελιξία, διότι μπορεί να εφαρμοστεί με τις ίδιες περίπου βασικές αρχές και πρακτική ευκολία σε όλους τους τύπους αγορών και εμπορευμάτων. Η θεμελιώδης ανάλυση λόγω της φύσεώς της, αναφέρεται σε μια μόνο αγορά και σε ένα συγκεκριμένο εμπόρευμα (μετοχές, ομόλογα, εμπορεύματα). Υπάρχουν βέβαια οι συσχετίσεις των αγορών, αλλά δύσκολα η ίδια η θεμελιώδης ανάλυση μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε περισσότερες από μία αγορές. Άμεση συνέπεια αυτού είναι, ότι ο θεμελιώδης αναλυτής, λόγω του μεγάλου όγκου των πληροφοριών που μελετάει, εξειδικεύεται σε συγκεκριμένες αγορές, αδυνατώντας να εκφέρει εκτιμήσεις για πολλές άλλες οικονομικές δραστηριότητες.

Μια άλλη διαφορά των δύο μεθόδων βρίσκεται στο γεγονός ότι η τεχνική ανάλυση βασίζεται, σε μεγάλο μέρος των προβλέψεών της, σε δείκτες που έχουν να κάνουν με την ψυχολογία της αγοράς, δηλαδή τη θετική ή την αρνητική γνώμη ή ακόμα και το προαίσθημα εκείνων που συμμετέχουν στην αγορά μετοχών. Πολλές φορές η τεχνική ανάλυση προτείνει επενδυτικές κινήσεις αντίθετες από εκείνες που το μεγαλύτερο μέρος της αγοράς αποδέχεται με αποτέλεσμα ο επενδυτής να καλείται να συμπεριφερθεί ως “πνεύμα αντιλογίας” (contrarian investor). Εξαιτίας της φύσεως της τεχνικής ανάλυσης έχουν αναπτυχθεί δεκάδες δείκτες και τρόποι ανάλυσης και παρουσίασης των τιμών των μετοχών με τη μορφή διαγραμμάτων. Λόγω αυτής της πολυπλοκότητας, οι επικριτές της πιστεύουν ότι η τεχνική ανάλυση γίνεται ασαφής σε αρκετά σημεία, καθώς παρατηρώντας ένα διάγραμμα τιμών, ο κάθε παρατηρητής μπορεί να εξάγει ένα διαφορετικό συμπέρασμα, χρησιμοποιώντας τις δικές του γραμμές τάσης.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΑΝΤΙ ΘΕΜΕΛΙΩΔΟΥΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Απ' ότi φαίνεται, οι δύο αυτές μέθοδοι είναι τόσο αντίθετες μεταξύ τους, που θα φαινόταν αναπόφευκτη η ύπαρξη μεγάλων διαφωνιών μεταξύ τους. Και πράγματι έτσι είναι. Κάποιοι απλώς αρνούνται να αποδεχτούν την εγκυρότητα της αντίθετης θεωρίας. Ήδη έχουν αναφερθεί τα επιχειρήματα υπέρ της τεχνικής ανάλυσης. Από την άλλη, οι πιστοί οπαδοί της θεμελιώδους ανάλυσης ανταπαντούν με τη «θεωρία της τυχαίας πορείας», η οποία υποστηρίζει ότι οι κινήσεις των τιμών προκύπτουν δίχως να υπάρχει κάποιο μοτίβο. Η θεωρία βασίζεται στην «υπόθεση της αποτελεσματικής αγοράς», δηλαδή ότι η αγορά είναι αποτελεσματική όταν προεξοφλεί τις επιδράσεις που δέχεται.

Με δεδομένη την τεράστια αντίθεση μεταξύ των δύο προσεγγίσεων, κάθε αναλυτής είναι, σε γενικές γραμμές, είτε υποστηρικτής της τεχνικής είτε της θεμελιώδους ανάλυσης, ποτέ όμως και των δύο. Ωστόσο έχει νόημα η χρήση και των δύο μεθόδων. Πολλοί επενδυτές υιοθετούν μια θεμελιώδη προσέγγιση για να επιλέξουν τις επενδύσεις τους και στην συνέχεια χρησιμοποιούν διαγράμματα για να διαλέξουν πότε θα μπουν ή θα βγουν από την αγορά. Άλλοι παρακολουθούν την αγορά με τα διαγράμματα τους και έπειτα λαμβάνουν μέτρα θεμελιώδους ανάλυσης για να επιλέξουν μετοχές.

Παρά την ευρύτητα διαδεδομένη παραδοχή ότι η συνδυασμένη προσέγγιση έχει νόημα, η διαφωνία εξακολουθεί να μαίνεται και μάλλον θα εξακολουθήσει και για τα επόμενα χρόνια. Αρκεί να πούμε ότι η τεχνική προσέγγιση μπορεί να βοηθήσει πολύ οποιονδήποτε επιδιώκει να ενισχύσει τις αποδόσεις του μέσω καλύτερης επιλογής του χρόνου εκτέλεσης της αγοραπωλησίας. Και αυτό ισχύει ακόμα και αν είστε υποστηρικτής της θεμελιώδους ανάλυσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Τι είναι πραγματικά αναγκαίο για να ξεκινήσετε;

Σήμερα , όπου κυριαρχούν οι υπολογιστές και τα δίκτυα πλεονέκτημα έχουν εκείνοι οι οποίοι χρησιμοποιούν την καλύτερη τεχνολογία με τον καλύτερο τρόπο. Και όμως, κάτω από αυτή την τεχνολογία , οι αγορές έχουν παραμείνει οι ίδιες όπως και πριν από αιώνες. Εκείνοι που έχουν ένα αγαθό κάνουν συμφωνίες με εκείνους που δεν το έχουν. Η προσφορά και η ζήτηση εξακολουθούν να κυριαρχούν. Το αρκετά μεγάλο μέγεθος και η απήχηση που έχουν οι αγορές, δεν επιτρέπουν σε ένα μόνο άτομο να τις παρακολουθεί και να τις αναλύει με το χέρι, γι αυτό πλέον μπορούμε να εφαρμόσουμε στις αγορές στοιχειώδη τεχνολογία. Στο κεφάλαιο αυτό θα εξετάσουμε ορισμένα από τα εργαλεία που χρησιμοποιούν οι επαγγελματίες.

Δεδομένα σε πραγματικό χρόνο

Πραγματικός χρόνος (real-time) σημαίνει απλώς ότι βλέπουμε τις αγοραπωλησίες, τις προτάσεις, και τις προσφορές μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα από τότε που συμβαίνουν. Μπορούμε να παρακολουθήσουμε τις αγορές σχεδόν ταυτόχρονα με εκείνους που τις υλοποιούν. Τα δεδομένα κλεισίματος της ημέρας παρουσιάζουν συνοπτικά στοιχεία της αγοράς (άνοιγμα, ανώτατο, κατώτατο, κλείσιμο).

Τα δεδομένα πραγματικού χρόνου δεν είναι πραγματικά απαραίτητα στην ανάλυση. Ωστόσο πρέπει να παρακολουθούνται οι μετοχές που έχετε βάλει στόχο για να δούμε αν έφτασαν στα προκαθορισμένα σημεία αγοράς και πώλησης. Είναι επίσης σημαντικό και χρήσιμο αν παρέχονται δεδομένα ή στοιχεία για τα κέρδη, και άλλα θεμελιώδη ιστορικά δεδομένα.

Λογισμικό δημιουργίας διαγραμμάτων

Χωρίς λογισμικό κατασκευής διαγραμμάτων , θα πρέπει να ανατρέχουμε κάθε μέρα στις οικονομικές εφημερίδες για τα δεδομένα της ημέρας, και μετά να τα περνάτε στο διάγραμμα. Δεν μπορούμε να παρακολουθήσουμε πολλές μετοχές με αυτόν τον τρόπο. Μπορεί να μην υπάρχει ανάγκη από δεδομένα πραγματικού χρόνου, υπάρχει ανάγκη όμως να παρακολουθούνται πολλές διαφορετικές μετοχές μαζί.

Καθώς το λογισμικό διαγραμμάτων γίνεται όλο και πιο εξελιγμένο, η διαχείριση της βάσης δεδομένων ασφαλώς θα γίνει πιο ευκολότερη. Πολλές υπηρεσίες ήδη προσφέρουν ανανέωση των δεδομένων με το πάτημα ενός πλήκτρου, και ενδεχομένως συμπληρώνουν μέσω του internet τα δεδομένα που τους λείπουν. Αναμφισβήτητα ότι χιλιάδες επαγγελματίες ή και όχι απαραίτητα επαγγελματίες επενδυτές που εργάζονται από το σπίτι τους χρησιμοποιούν αυτές τις υπηρεσίες, ή συντήρηση της βάσης δεδομένων δεν μπορεί να είναι πολύ πολύπλοκη.

Τι πρέπει να περιλαμβάνει ένα πακέτο λογισμικού

Για να εξεταστούν κατάλληλα οι αγορές, το λογισμικό πρέπει να μπορεί να σχεδιάζει ορισμένα διαγράμματα τιμών, λίγους δείκτες, και γραμμές τάσης, ενώ επίσης πρέπει να είναι ευέλικτο ώστε να παρουσιάζει τα δεδομένα με αρκετές οπτικές γωνίες και χρονικά πλαίσια. Αυτά είναι τα διαγράμματα τιμών , οι δείκτες, και τα εργαλεία σχεδίασης και μέτρησης.

Διαγράμματα τιμών

Τα διαγράμματα τιμών αποτελούνται από τα διαγράμματα στήλης (bar charts), τα διαγράμματα κεριών (candle charts), και τα γραμμικά διαγράμματα (line charts). Τα διαγράμματα στήλης είναι απολύτως απαραίτητα, η κάθε στήλη παρουσιάζει τις τιμές ανοίγματος, ανώτατου, κατωτάτου, και κλεισίματος για κάθε μέρα και αποτελεί τη βασική μονάδα της τεχνικής ανάλυσης.

Τα διαγράμματα κεριών χρησιμοποιούν τα ίδια δεδομένα και τα περισσότερα πακέτα λογισμικού μπορούν να σχεδιάσουν και τους δύο τύπους. Τα γραμμικά διαγράμματα συνδέουν τις τιμές κλεισίματος σχηματίζοντας μια συνεχή καμπύλη. Είναι πολύτιμα για να έχουμε μια γενική ιδέα της τάσης χωρίς να έχουμε πάρα πολλά δεδομένα.

Τέλος, υπάρχει ευελιξία στο χρονικό πλαίσιο διότι μπορούμε να δούμε τα δεδομένα και σε ημερήσια και σε εβδομαδιαία βάση. Τα ημερήσια διαγράμματα συνοψίζουν τις ημερήσιες αγοραπωλησίες μιας ημέρας και τα εβδομαδιαία κάνουν το ίδιο για μια ημερολογιακή εβδομάδα.

Δείκτες

Ο όγκος συναλλαγών χρειάζεται οπωσδήποτε κάθε μέρα, για είδη όπου δεν αναφέρεται ο όγκος, όπως δείκτες της αγοράς ή συνάλλαγμα, χρειάζεται ένα υποκατάστατο. Στις περισσότερες περιπτώσεις, ο αριθμός αγοραπωλησιών κάθε μέρα μπορεί να υποκαταστήσει τον όγκο συναλλαγών. Τα περισσότερα πακέτα λογισμικού περιλαμβάνουν διαδεδομένους δείκτες ορμής, όπως ο RSI, ο Στοχαστικός, ο MACD και πολλοί άλλοι.

Οι κινητοί μέσοι όροι είναι καθιερωμένο εργαλείο στα πακέτα λογισμικού. Ένα στοιχείο των διαγραμμάτων που προέρχεται από τροφοδοσία δεδομένων και όχι από το λογισμικό είναι οι δείκτες πλάτους. Ο αριθμός ανοδικών-καθοδικών και άλλα παρόμοια στοιχεία συνήθως μεταδίδονται από το γραφείο πώλησης δεδομένων και μετά σχεδιάζονται από το λογισμικό.

Εργαλεία

Τα εργαλεία σχεδίασης είναι πολύ σημαντικά, γιατί επιτρέπουν να βάλουμε σε κάποια τάξη στα διαγράμματα που μπορεί να έχουν μια χαώδη εμφάνιση. Τα εργαλεία μέτρησης επιτρέπουν να βρίσκουμε στόχους τιμών και κύκλους της αγοράς , άλλα και να μπορούμε να σημαδεύουμε με σαφήνεια τα διαγράμματα που ίσως θέλουμε να μελετήσουμε.

To Internet

Το internet διαθέτει όλα όσα αναφέρθηκαν προηγουμένως, όπως τα δεδομένα πραγματικού χρόνου και τα ενδοημερήσια διαγράμματα. Μπορεί να αποτελέσει καλή πηγή για έναν αρχάριο τεχνικό αναλυτή επειδή οι περισσότερες πληροφορίες διατίθενται δωρεάν. Όμως οι παροχές δωρεάν υπηρεσιών ή πληροφοριών δεν είναι υποχρεωμένοι να προσφέρουν πλήρεις υπηρεσίες για όλα αυτά που θέλουμε την στιγμή που τα επιθυμούμε. Επίσης υπάρχει περίπτωση τα δεδομένα να μην είναι αξιόπιστα.

Πώς εμπλουτίζεται μια τεχνική εργαλειοθήκη;

Εφόσον έχουμε καταλάβει τις έννοιες της τεχνικής ανάλυσης και μπορούμε να τις χρησιμοποιήσουμε στη λήψη των επενδυτικών μας αποφάσεων, το επόμενο βήμα είναι να εφοδιαστούμε με τα κατάλληλα εργαλεία.

Όπως και η καλή κηπουρική, έτσι και η καλή τεχνική ανάλυση χρειάζεται το κατάλληλο εργαλείο για την κατάλληλη δουλειά. Με το χειροκίνητο δρεπάνι μπορούμε να κόψουμε το γρασίδι για να κόψουμε το γκαζόν, άλλα η μηχανή του γκαζόν κάνει την ίδια δουλειά άλλα με μεγαλύτερη ακρίβεια. Τέλος, θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε τα εργαλεία που πρέπει να περιλαμβάνει μια καλή τεχνική ανάλυση.

Μια καλή τεχνική εργαλειοθήκη αποτελείτε από, τις τεχνικές εργασίες οι οποίες είναι απλώς οι αναλύσεις στους τέσσερις βασικούς τομείς που εξετάζει ο τεχνικός αναλυτής. Οι τομείς αυτοί είναι τιμή, όγκος, χρόνος, και συναίσθημα. Πολλοί από τους ευρέως χρησιμοποιούμενους δείκτες εστιάζονται μόνο σε έναν από αυτούς τους τομείς, όπως επίσης και πολλοί τεχνικοί αναλυτές χρησιμοποιούν λίγους μόνο δείκτες παραβλέποντας έναν ή περισσότερους τομείς της ανάλυσης.

Ο στόχος της ανάλυσης της αγοράς είναι να αγοράσουμε και να πουλήσουμε ένα αγαθό έτσι, ώστε να κερδίσουμε χρήματα από τη διαφορά ανάμεσα στην τιμή που πληρώσαμε και την τιμή που θα εισπράξουμε, ή τιμή είναι ο σημαντικότερος παράγοντας. Ο όγκος είναι το επόμενο στοιχείο και είναι σημαντικός ως προς την συμμετοχή του κοινού σε κάθε κίνηση της αγοράς. Η επόμενη περιοχή ανάλυσης είναι ο χρόνος. Συσώρευση, διανομή, ανοδικές και καθοδικές φάσεις είναι κοινές σε όλες τις αγορές και η κάθε φάση χρειάζεται ένα ορισμένο χρονικό διάστημα για να ολοκληρωθεί.

Ο τομέας ανάλυσης που έχει γίνει λιγότερο κατανοητός είναι η ανάλυση του συναισθήματος, διότι κρύβονται θέματα όπως ο βαθμός κερδοσκοπίας, η κοινή γνώμη, και η συναίνεση. Το αισιόδοξο συναίσθημα μπορεί να μετρηθεί υποκειμενικά με βάση τα μέσα ενημέρωσης, καθώς τα νέα μεταδίδονται μόνον όταν είμαστε έτοιμοι να τα δεχθούμε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Εισαγωγή στα “διαγράμματα κεριών”

Τα περισσότερα διαγράμματα που χρησιμοποιούνται στην Ευρώπη και γενικά στην Αμερική είναι ημερήσια διαγράμματα στήλης. Για απλοποίηση, χρησιμοποιούνται επίσης γραμμικά ή εβδομαδιαία και μηνιαία διαγράμματα. Στις χώρες της Άπω Ανατολής, χρησιμοποιείται ευρύτατα μια διαφορετική τεχνική διαγραμμάτων, τα λεγόμενα διαγράμματα κεριών (candle-sticks, που σημαίνει κατά λέξη “μικρά κηροπήγια”) και αξίζει να αναφερθούμε διότι έχουν αρχίσει να αποκτούν δημοτικότητα στη Δύση.

Τα διαγράμματα κεριών χρησιμοποιούν τα ίδια δεδομένα με τα διαγράμματα στήλης αλλά δίνουν κυρίως βαρύτητα στο άνοιγμα και στο κλείσιμο, όχι στο ανώτατο και στο κατώτατο της ημέρας. Σχεδόν όλα τα προγράμματα κατασκευής διαγραμμάτων που κυκλοφορούν στην αγορά προσφέρουν ως επιλογή και τα διαγράμματα κεριών.

Ιστορική αναδρομή

Οι Ιάπωνες άρχισαν να χρησιμοποιούν την τεχνική ανάλυση για να εμπορεύονται ρύζι, τον 17ο αιώνα. Η μέθοδος ανάλυσης που χρησιμοποιούσαν, διαφέρει από αυτή των δυτικών και ιδιαίτερα τη μέθοδο που παρουσίασε ο Charles Dow περίπου το 1900, πολλές από τις βασικές αρχές όμως είναι παρόμοιες.

- Το "πώς κινείται" μια αγορά (μεταβολή τιμών), είναι περισσότερο σημαντικό από το "γιατί κινείται" (νέα, κέρδη, κ.λ.π.).
- Όλες οι διαθέσιμες πληροφορίες ενσωματώνονται στην τιμή.
- Οι αγοραστές και οι πωλητές επηρεάζουν τις αγορές, βασιζόμενοι σε προσδοκίες και συναισθήματα (φόβος και απληστία).
- Οι αγορές κυμαίνονται.

- Η τρέχουσα τιμή μιας αξίας μπορεί να μην αντικατοπτρίζει την πραγματική της αξία.

Σύμφωνα με τον Steve Nison, η γραφική απεικόνιση των candlesticks ξεκίνησε αργότερα λίγο μετά το 1850. Μεγάλο μέρος της τεχνικής των candle-stick αναπτύχθηκε από τον Homma, ένα διάσημο έμπορο ρυζιού από την Σακάτα. Αν και δεν είναι γνωστό ποιος δημιούργησε τα candlesticks, ο Nison αναφέρει ότι ήταν το αποτέλεσμα συλλογικής προσπάθειας μετά από πολλά χρόνια συναλλαγών στις αγορές του ρυζιού.

Τα διαγράμματα κεριών παρουσιάζουν μοναδικά πλεονεκτήματα

Σχεδόν 100 χρόνια πριν εμφανιστεί η παραδοσιακή ανάλυση με διαγράμματα στήλης ή σημείου και σχήματος (point and figure), οι Ιάπωνες χρησιμοποιούσαν το δικό τους στυλ κατασκευής διαγραμμάτων που τελικά εξελίχθηκε στο σημερινό σύστημα. Πολλά μοτίβα των διαγραμμάτων αυτών είναι παρόμοια με εκείνα της δυτικής τεχνικής ανάλυσης, αλλά παρουσιάζουν ορισμένα πλεονεκτήματα. Το ένα είναι ότι έχουν περιγραφικές ονομασίες.

Για παράδειγμα, όταν οι τιμές ανοίγουν με ανοδικό χάσμα, συνεχίζουν την άνοδο σημειώνοντας νέα ανώτατα, άλλα κάνουν στροφή κατά την διάρκεια της συνεδρίασης και κλείνουν χαμηλότερα, ονομάζεται “μαύρο σύννεφο”. Όπως υπαινίσσεται το όνομα, προβλέπεται καταιγίδα στην αγορά και οι επενδυτές καλό θα ήταν μάλλον να πουλήσουν.

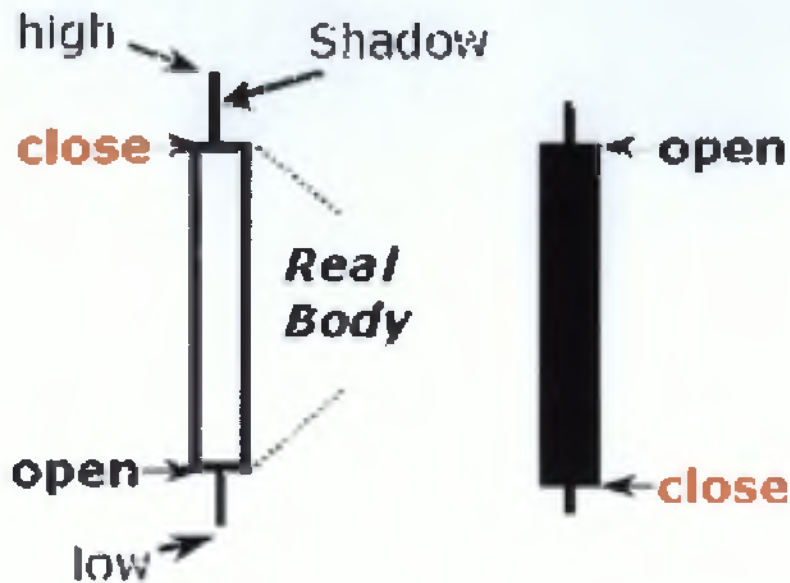
Ενώ είναι σημαντικό να βλέπουμε τις αγορές με τον τρόπο που τις βλέπουν και οι άλλοι, τα διαγράμματα κεριών παρουσιάζουν και άλλα μοναδικά πλεονεκτήματα. Ένα σημαντικό πλεονέκτημα είναι ότι συχνά αποκαλύπτονται αλλαγές στην αστάθεια και την ορμή της αγοράς χωρίς την ανάγκη χρήσης ταλαντωτών και άλλων παράγωγων δεικτών. Με

την συνδυασμένη χρήση διαγράμματος κεριών και ταλαντωτών, η ανάλυση γίνεται πολύ ισχυρή.

Πως διαβάζονται τα διαγράμματα κεριών

Όπως και τα διαγράμματα στήλης, το ημερήσιο “κερί” περιέχει τις τιμές ανοίγματος ανώτατου, κατώτατου, και κλεισίματος της αγοράς για μια συγκεκριμένη ημέρα. Ωστόσο σε αντίθεση με την στήλη, το κερί έχει ένα πλατύ τμήμα, το οποίο ονομάζεται “πραγματικό σώμα” (real body). Αντιπροσωπεύει το εύρος μεταξύ ανοίγματος και κλεισίματος. Όταν το πραγματικό σώμα είναι μαύρο (δηλαδή γεμισμένο με μελάνι) σημαίνει ότι το κλείσιμο ήταν χαμηλότερα από το άνοιγμα. Όταν το πραγματικό σώμα είναι άσπρο (δηλαδή κενό), σημαίνει ότι το κλείσιμο ήταν υψηλότερα από το άνοιγμα.

Constructing the Candle Line

Οι λεπτές γραμμές πάνω και κάτω από το πραγματικό σώμα, που μοιάζουν με φυτόλι ενός κεριού, ονομάζονται “σκιές” (shadows). Οι σκιές αντιπροσωπεύουν το ανώτατο και το κατώτατο της ημέρας. Όσο πιο κοντή η επάνω σκιά σε ένα μαύρο σώμα, τόσο πιο κοντά ήταν το ανώτατο στο υψηλό. Η κοντή σκιά σε άσπρο σώμα σημαίνει ότι το κλείσιμο ήταν κοντά στο υψηλό. Η σχέση ανάμεσα στο άνοιγμα, το ανώτατο, το κατώτατο, και το κλείσιμο της ημέρας καθορίζει την εμφάνιση του ημερήσιου κεριού. Τα πραγματικά σώματα μπορεί να είναι ψηλά ή κοντά και άσπρα ή μαύρα. Και οι σκιές μπορεί να είναι μακριές ή κοντές.

Σχεδιασμός των κεριών

Για τη γραφική απεικόνιση των κεριών απαιτούνται οι τιμές ανοίγματος, υψηλού, χαμηλού και κλεισίματος των τιμών της αγοράς. Αν η τιμή κλεισίματος είναι μεγαλύτερη από την τιμή ανοίγματος, σχεδιάζεται ένα λευκό κερί. Αν η τιμή κλεισίματος είναι μικρότερη από την τιμή ανοίγματος, σχεδιάζεται ένα μαύρο κερί. Το λευκό ή μαύρο μέρος του κεριού ονομάζεται "σώμα" ή μερικές φορές και "πραγματικό σώμα". Οι λεπτές γραμμές πάνω και κάτω από το σώμα, αντιπροσωπεύουν το υψηλό και το χαμηλό και ονομάζονται σκιές. Το υψηλό είναι το άνω άκρο της πάνω σκιάς και το χαμηλό είναι το κάτω άκρο της κάτω σκιάς.

Σε σύγκριση με άλλες μεθόδους γραφικής απεικόνισης, πολλοί αναλυτές θεωρούν τα κεριά πιο ελκυστικά οπτικά και ευκολότερα στην ερμηνεία τους. Κάθε κεριά αντιπροσωπεύει και μία κίνηση των τιμών. Ο επενδυτής μπορεί άμεσα να συγκρίνει τη σχέση του ανοίγματος και του κλεισίματος των τιμών, καθώς και του υψηλού και του χαμηλού. Η σχέση μεταξύ ανοίγματος και κλεισίματος των τιμών είναι κρίσιμη πληροφορία και αποτελεί και την ουσία της θεωρίας των κεριών. Λευκά κεριά δείχνουν αγοραστικό ενδιαφέρον, ενώ μαύρα κεριά δείχνουν πιέσεις των πωλητών.

Βασικά σχήματα των διαγραμμάτων κεριών

Ψηλό μαύρο σώμα- αντιπροσωπεύει μια καθοδική περίοδο στην αγορά. Οι τιμές γνώρισαν μεγάλη διακύμανση, η αγορά άνοιξε κοντά στο ανώτατο και έκλεισε κοντά στο κατώτατο της περιόδου.

Ψηλό άσπρο σώμα- είναι το αντίθετο του ψηλού μαύρου σώματος, και αντιπροσωπεύει ανοδική περίοδο στην αγορά. Και πάλι, οι τιμές κυμάνθηκαν σε ευρύ φάσμα, ωστόσο η αγορά άνοιξε κοντά στο κατώτατο και έκλεισε κοντά στο ανώτατο της περιόδου διαπραγμάτευσης.

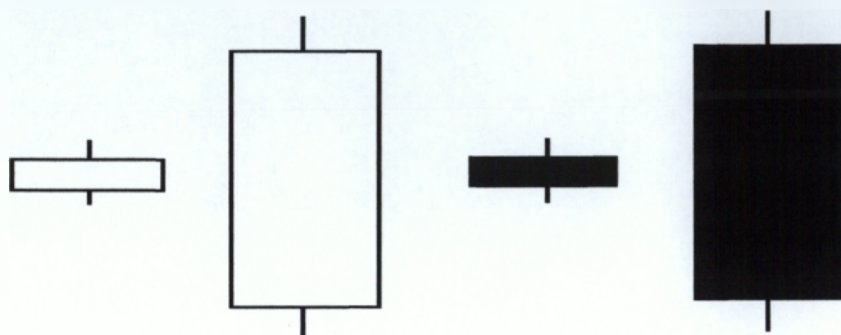
Περιστρεφόμενα σώματα- πρόκειται για μικρά πραγματικά σώματα που μπορεί να είναι είτε μαύρα είτε άσπρα. Το μικρό σώμα αντιπροσωπεύει μια σχετική στενή περιοχή ανάμεσα στο άνοιγμα και στο κλείσιμο της περιόδου. Σε εποχή οριζόντιας κίνησης της αγοράς, τα περιστρεφόμενα σώματα είναι ουδέτερα, άλλα μπορεί να αποτελέσουν σημαντικά τμήματα άλλων μοτίβων των διαγραμμάτων.

Γραμμές ντότζι- Δηλώνουν περιόδους κατά τις οποίες οι τιμές ανοίγματος και κλεισίματος είναι ίδιες. Το μήκος των σκιών μπορεί να ποικίλλει. Οι γραμμές ντότζι είναι σημαντικές σε διάφορα μοτίβα.

Μεγάλα και Μικρά σώματα

Το μέγεθος του σώματος, χαρακτηρίζει την δύναμη της αγοράς. Όσο μεγαλύτερο είναι το σώμα, τόσο πιο έντονο είναι το αγοραστικό ή πωλητικό ενδιαφέρον. Αντίθετα, μικρά σώματα δείχνουν μικρή εναλλαγή των τιμών και συσσώρευση.

Μεγάλα και μικρά σώματα

© ASE Investor

Μεγάλα λευκά κεριά δείχνουν έντονο αγοραστικό ενδιαφέρον. Όσο μεγαλύτερο είναι το κεριό, τόσο υψηλότερα κλείσανε οι τιμές σε σχέση με το άνοιγμα τους. Αυτό σημαίνει ότι οι τιμές ανέβηκαν σημαντικά από το άνοιγμα και οι αγοραστές εμφανίστηκαν επιθετικοί.

Παρ' ότι τα μεγάλα λευκά κεριά προδίδουν άνοδο, πολλά εξαρτώνται από τη θέση τους μέσα στη γενικότερη τεχνική εικόνα. Μετά από σημαντική πτώση, λευκά μεγάλα κεριά σηματοδοτούν ένα γύρισμα της αγοράς, ή ένα επίπεδο στήριξης. Αν οι αγορές γίνουν πολύ επιθετικές μετά από μία μακρά άνοδο, μπορούν να οδηγήσουν σε έντονα ανοδική ψυχολογία.

Μεγάλα μαύρα κεριά δείχνουν έντονο πωλητικό ενδιαφέρον. Όσο μεγαλύτερο είναι το κεριό, τόσο χαμηλότερα κλείσανε οι τιμές σε σχέση με το άνοιγμά τους. Αυτό σημαίνει ότι οι τιμές πέσανε σημαντικά από το άνοιγμα και οι πωλητές εμφανίστηκαν επιθετικοί.

Μετά από σημαντική άνοδο, μεγάλα μαύρα κεριά σηματοδοτούν ένα γύρισμα της αγοράς, ή ένα μελλοντικό επίπεδο αντίστασης. Μετά από μία σημαντική διολίσθηση των τιμών, ένα μεγάλο μαύρο κεριό δείχνει σημάδια πανικού στην αγορά.

Marubozu

White
Marubozu

Black
Marubozu

© ASE Investoi

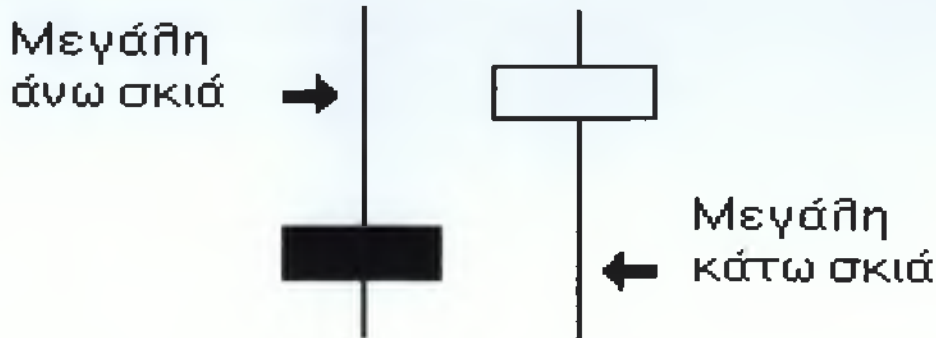
Μεγάλη δυναμική στην αγορά δείχνουν και τα κεριά **Marubozu**, λευκά και μαύρα. Ένα κεριό ονομάζεται **Marubozu** όταν δεν έχει άνω και κάτω σκιά. Ένα λευκό **Marubozu** σχηματίζεται όταν οι τιμές ανοίγουν στο χαμηλότερο επίπεδο και κλείνουν στο υψηλότερο. Αυτό δείχνει ότι οι αγοραστές είχαν τον έλεγχο στην αγορά από την αρχή έως το τέλος. Ένα μαύρο **Marubozu** σχηματίζεται όταν οι τιμές ανοίγουν στο υψηλότερο και κλείνουν στο χαμηλότερο. Αυτό δείχνει ότι οι πωλητές είχαν τον έλεγχο από την αρχή έως το τέλος.

Μεγάλες και Μικρές Σκιές

Σημαντικές μπορούν να είναι οι πληροφορίες που μας δίνουν οι σκιές για την πορεία των συναλλαγών. Η άνω σκιά αντιπροσωπεύει το υψηλό των συναλλαγών και η κάτω σκιά αντιπροσωπεύει το χαμηλό των συναλλαγών. Κεριά με μικρές σκιές, δείχνουν ότι το μεγαλύτερο μέρος των συναλλαγών γίνανε μεταξύ των τιμών ανοίγματος και κλεισίματος.

Κεριά με μεγάλες σκιές, δείχνουν ότι οι συναλλαγές είχαν μεγάλο εύρος σε σχέση με το άνοιγμα και το κλείσιμο των τιμών.

Μεγάλες σκιές

© ASE Investor

Κεριά με μεγάλη άνω σκιά και μικρή κάτω σκιά δείχνουν ότι οι αγοραστές πήραν τον έλεγχο της αγοράς και οδήγησαν τις τιμές υψηλά, παρ' όλ' αυτά όμως, οι πωλητές κυριάρχησαν, οι τιμές χαμήλωσαν και το αδύναμο κλείσιμο δημιούργησε την μεγάλη άνω σκιά. Αντίστοιχα κεριά με μεγάλη κάτω σκιά δείχνουν ότι οι πωλητές πήραν τον έλεγχο της αγοράς και την οδήγησαν χαμηλότερα, παρ' όλ' αυτά όμως, οι αγοραστές κυριάρχησαν και το δυνατό κλείσιμο δημιούργησε την μεγάλη κάτω σκιά.

Spinning Tops

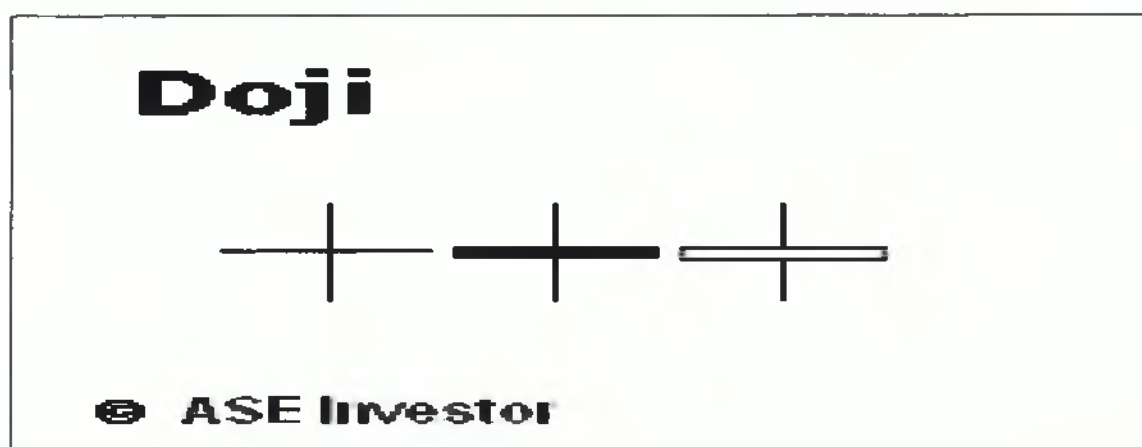

© ASE Investor

Κεριά με μεγάλη άνω σκιά, μεγάλη κάτω σκιά και μικρό σώμα, ονομάζονται spinning tops. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, μία μεγάλη σκιά αντιπροσωπεύει την αντιστροφή της κίνησης. Στην περίπτωση των spinning tops που έχουμε δύο μεγάλες σκιές, γίνεται εμφανής η αναποφασιστικότητα της αγοράς. Το μικρό σώμα (λευκό ή μαύρο) δείχνει μικρή κίνηση των τιμών από το άνοιγμα στο κλείσιμο, ενώ οι μεγάλες άνω και κάτω σκιές δείχνουν ότι τόσο οι αγοραστές όσο και οι πωλητές, ήταν δραστήριοι κατά τη διάρκεια των συναλλαγών.

Παρ' ότι οι τιμές ανοίξανε και κλείσανε με μικρή μεταβολή, κατά τη διάρκεια των συναλλαγών μετακινήθηκαν σημαντικά υψηλότερα και χαμηλότερα. Ούτε οι αγοραστές, ούτε οι πωλητές κατάφεραν να κυριαρχήσουν και το αποτέλεσμα ήταν στάση των τιμών. Μετά από μεγάλη άνοδο, ή μετά από ένα μεγάλο λευκό κερί, ένα spinning top κάνει εμφανή την αδυναμία των αγοραστών και προειδοποιεί για ένα γύρισμα της αγοράς. Μετά από σημαντική πτώση ή μετά από ένα μεγάλο μαύρο κερί, ένα spinning top κάνει εμφανή την αδυναμία των πωλητών προειδοποιεί για ένα γύρισμα της αγοράς.

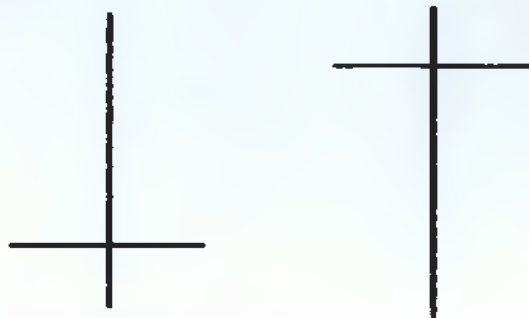
Τα Doji είναι κεριά μεγάλης σημασίας και παρέχουν σημαντικές πληροφορίες τόσο μόνα τους, όσο και σε συνδυασμούς κεριών. Ένα Doji σχηματίζεται όταν οι τιμές ανοίγματος και κλεισίματος είναι σχεδόν ίσες. Το μήκος της άνω και κάτω σκιάς μπορεί να διαφέρει, το αποτέλεσμα όμως είναι το κεριά να έχει τη μορφή σταυρού, ανεστραμμένου σταυρού ή του συμβόλου "+". Μόνο του ένα doji είναι ένας ουδέτερος σχηματισμός. Η οποιαδήποτε ανοδική ή πτωτική δυναμική της αγοράς, βασίζεται τόσο στα προηγούμενα κεριά, όσο και στην επιβεβαίωση από τα κεριά που ακολουθούν.

Σε ιδανική μορφή, οι τιμές ανοίγματος και κλεισίματος θα έπρεπε να είναι ίσες, κάτι τέτοιο όμως δεν είναι και κανόνας. Ένα doji με ίσες τιμές ανοίγματος και κλεισίματος θεωρείται πιο έγκυρο, παρ' όλ' αυτά όμως η ουσία της ιδέας πίσω από τα κεριά είναι πιο σημαντική και μία μικρή απόκλιση στις τιμές δεν πρέπει να κρύβει τις πληροφορίες που αυτά δίνουν.

Τα Doji δίνουν την αίσθηση της αναποφασιστικότητας της αγοράς, ή αλλιώς της ισοτιμίας στη μάχη μεταξύ των αγοραστών και των πωλητών. Οι τιμές ταλαντώνονται τόσο πάνω όσο και κάτω από την τιμή ανοίγματος, αλλά στο τέλος κλείνουν κοντά στην τιμή αυτή. Σαν αποτέλεσμα έχουμε στάση της αγοράς. Ούτε οι αγοραστές, αλλά ούτε και οι πωλητές κατάφεραν να πάρουν τον έλεγχο της αγοράς και είναι πιθανόν να σχηματίζεται ένα σημείο αναστροφής.

Doji

© ASE Investor

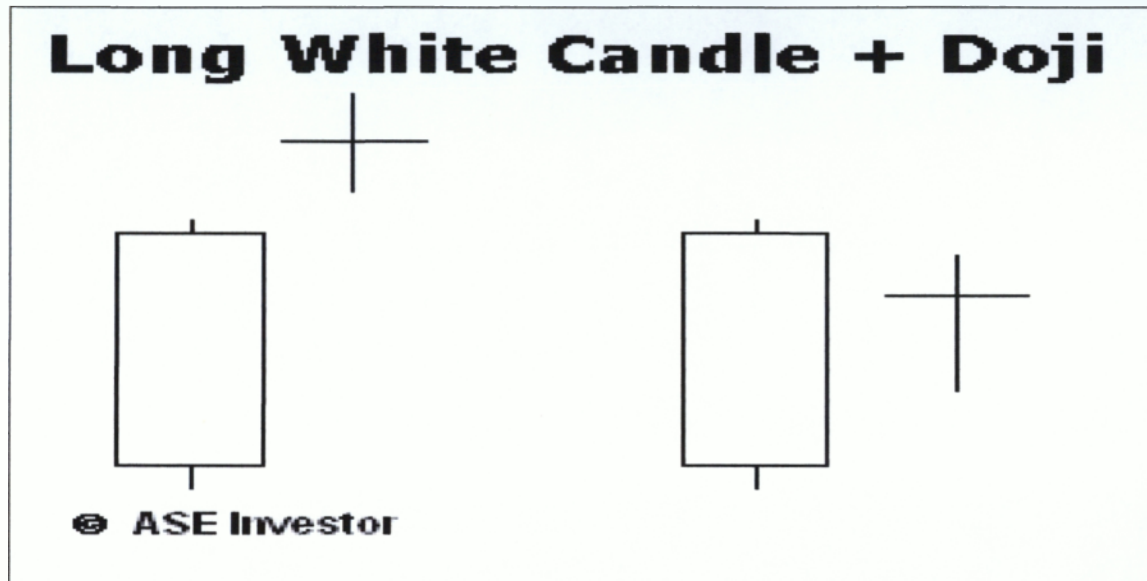
Τα κριτήρια για τον προσδιορισμό ενός doji, διαφέρουν από μετοχή σε μετοχή. Σε μία μετοχή των 20 ευρώ ένα doji θα μπορούσε να εμφανιστεί με μία διαφορά μεταξύ των τιμών ανοίγματος και κλεισίματος της τάξης των 15 σεντ, ενώ σε μία μετοχή των 200 ευρώ, η διαφορά θα μπορούσε να είναι της τάξης του 1,5 ευρώ. Ο χαρακτηρισμός ενός κεριού σαν doji, εξαρτάται από την τιμή, την πρόσφατη μεταβλητότητα (volatility) και τα προηγούμενα κεριά.

Σε σχέση με τα προηγούμενα κεριά, ένα doji θα πρέπει να έχει ένα πολύ μικρό σώμα, το οποίο έχει την εμφάνιση μιας λεπτής γραμμής. Ο Steven Nison σημειώνει ότι ένα doji το οποίο εμφανίζεται ανάμεσα σε άλλα κεριά με μικρό σώμα, δεν θα πρέπει να θεωρείται σημαντικό, ενώ ένα doji που εμφανίζεται ανάμεσα σε κεριά με μεγάλο σώμα, θα πρέπει να θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικό.

Doji και τάση

Η σημασία ενός κεριού εξαρτάται από την προγενέστερη τάση, ή αλλιώς από τα προηγούμενα κεριά. Μετά από μία ανοδική κίνηση, ή ένα μεγάλο λευκό κερί, ένα doji σηματοδοτεί τη μείωση της αγοραστικής δύναμης. Μετά από μία πτωτική κίνηση, ή ένα μεγάλο μαύρο κερί, ένα doji σηματοδοτεί τη μείωση της δύναμης των πωλητών.

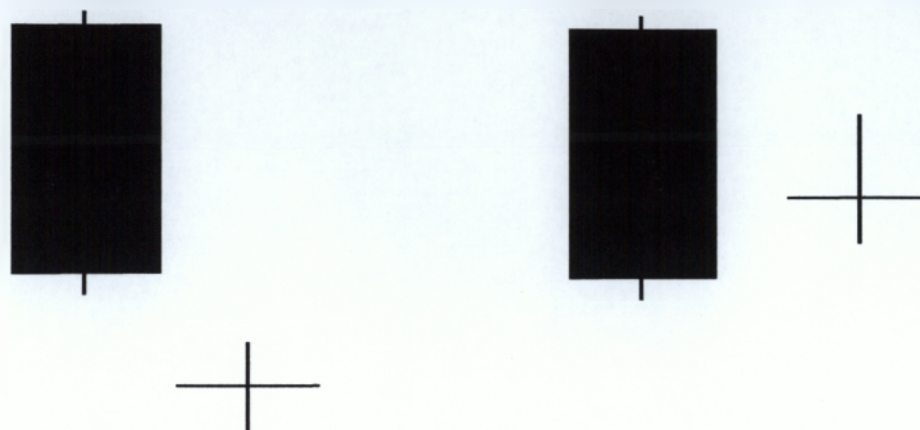
Το Doji δείχνει ότι οι δυνάμεις της προσφοράς και της ζήτησης ισορροπούν και ότι μία πιθανή αλλαγή της τάσης μπορεί να βρísκεται κοντά. Μόνο του ένα Doji δεν είναι αρκετό για να σηματοδοτήσει μία αναστροφή, αλλά πρέπει να ακολουθήσει επιβεβαίωση της αναστροφής αυτής.

Μετά από άνοδο ή ένα μεγάλο λευκό κερί, ένα doji δείχνει εξασθένιση της αγοραστικής δύναμης και ότι η άνοδος μπορεί να πλησιάζει στο τέλος της. Ενώ οι τιμές μπορεί να κινηθούν χαμηλότερα από απλή έλλειψη αγοραστών, χρειάζεται συνέχιση του αγοραστικού ενδιαφέροντος για να συνεχίσει η ανοδική κίνηση. Για το λόγο αυτό, ένα doji είναι περισσότερο σημαντικό μετά από μία ανοδική κίνηση, ή ένα μεγάλο λευκό κερί.

Ακόμα και μετά την εμφάνιση του doji, περαιτέρω πτωτική κίνηση απαιτείται για επιβεβαίωση της αναστροφής. Αυτό μπορεί να συμβεί με ένα πτωτικό χάσμα, μεγάλο μαύρο κερί, ή πτώση κάτω από το άνοιγμα του μεγάλου λευκού κεριού. Μετά από ένα μεγάλο λευκό κερί και ένα doji, οι επενδυτές θα πρέπει να είναι σε επιφυλακή για τον σχηματισμό ενός evening doji star.

Long Black Candle + Doji

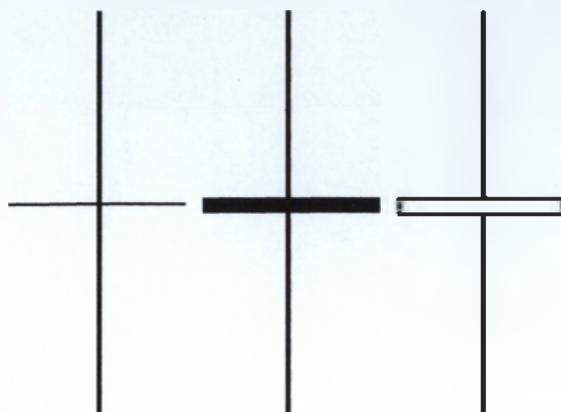
© ASE Investor

Μετά από κάθοδο ή ένα μεγάλο μαύρο κερί, ένα doji δείχνει εξασθένιση της δύναμης των πωλητών και ότι η κάθοδος μπορεί να πλησιάζει στο τέλος της. Ενώ οι πωλητές εμφανίζονται να χάνουν τον έλεγχο της κίνησης, περαιτέρω αγοραστικό ενδιαφέρον απαιτείται για επιβεβαίωση της αναστροφής. Επιβεβαίωση της ανόδου θα μπορούσε να είναι ένα ανοδικό χάσμα, ένα μεγάλο λευκό κερί, ή κίνηση πάνω από το άνοιγμα του μεγάλου μαύρου κεριού. Μετά από ένα μεγάλο μαύρο κερί και ένα doji, οι επενδυτές θα πρέπει να είναι σε επιφυλακή για τον σχηματισμό ενός morning doji star.

Long-legged doji

Τα Long-legged doji έχουν μεγάλη άνω και κάτω σκιά, σχεδόν ίσες σε μήκος. Τα doji αυτά εμφανίζουν μεγάλη αναποφασιστικότητα στην αγορά. Τα Long-legged doji δείχνουν ότι οι τιμές κινήθηκαν σημαντικά πάνω και κάτω από την τιμή ανοίγματος, αλλά κλείσανε σχεδόν στην τιμή ανοίγματος. Μετά από σημαντικό ενθουσιασμό και απαισιοδοξία, το αποτέλεσμα ήταν μικρή μεταβολή στην τιμή κλεισίματος από αυτή του ανοίγματος.

Long-legged Doji

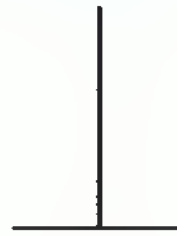
© ASE Investor

Dragon Fly Doji

Dragon Fly Doji

Grave-stone Doji

© ASE Investor

Ένα Dragon fly doji σχηματίζεται όταν το άνοιγμα, το υψηλό και το κλείσιμο των τιμών είναι ίσα, και το χαμηλό σχηματίζει μία μεγάλη κάτω σκιά. Το κερί που προκύπτει έχει τη μορφή ενός "T" με μεγάλη κάτω σκιά και καθόλου άνω σκιά. Ένα Dragon fly doji δείχνει ότι οι πωλητές πήραν τον έλεγχο κατά τη διάρκεια των συναλλαγών και οδήγησαν τις τιμές χαμηλά, στο τέλος όμως οι αγοραστές υπερίσχυσαν και οδήγησαν τις τιμές πίσω στην τιμή ανοίγματος και το υψηλότερο της περιόδου συναλλαγών.

Η αναστροφή της τάσης μετά από ένα dragon fly doji εξαρτάται από τη συμπεριφορά των τιμών πριν το κερί αυτό και χρειάζεται και επιβεβαίωση στη συνέχεια. Η μεγάλη κάτω σκιά δείχνει σημάδια αγοραστικού ενδιαφέροντος, αλλά και ότι υπάρχουν στην αγορά πολλοί διατεθειμένοι να πουλήσουν. Μετά από μία μεγάλη πτωτική κίνηση, ένα μεγάλο μαύρο κερί, ή σε ένα σημείο στήριξης, ένα dragon fly doji θα μπορούσε να προμηνύει μία ανοδική αναστροφή, ή έναν πάτο. Μετά από μία μεγάλη ανοδική κίνηση, ένα μεγάλο λευκό κερί, ή σε ένα σημείο αντίστασης, η μεγάλη κάτω σκιά θα μπορούσε να προμηνύει μία πτωτική αναστροφή, ή μία κορυφή. Και στις δύο περιπτώσεις απαιτείται επιβεβαίωση από τα επόμενα κεριά.

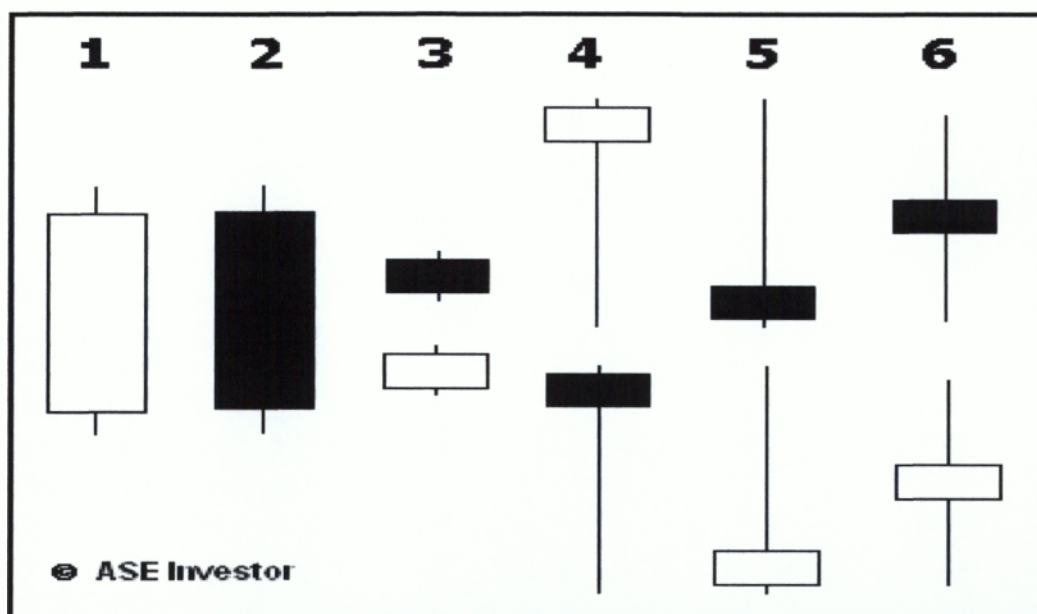
Gravestone doji

Ένα Gravestone doji σχηματίζεται όταν το άνοιγμα, το χαμηλό και το κλείσιμο των τιμών είναι ίσα, και το υψηλό σχηματίζει μία μεγάλη άνω σκιά. Το κερί που προκύπτει έχει τη μορφή ενός ανεστραμμένου "T" με μεγάλη άνω σκιά και καθόλου κάτω σκιά. Ένα Gravestone doji δείχνει ότι οι αγοραστές πήραν τον έλεγχο κατά τη διάρκεια των συναλλαγών και οδήγησαν τις τιμές υψηλά, στο τέλος όμως οι πωλητές υπερίσχυσαν και οδήγησαν τις τιμές πίσω στην τιμή ανοίγματος και το χαμηλότερο της περιόδου των συναλλαγών.

Η αναστροφή της τάσης μετά από ένα gravestone doji εξαρτάται από τη συμπεριφορά των τιμών πριν το κερί αυτό και χρειάζεται επιβεβαίωση στη συνέχεια. Η μεγάλη άνω σκιά δείχνει σημάδια ενός αποτυχημένου ράλι των τιμών, αλλά και ότι υπάρχουν στην αγορά πολλοί που είναι διατεθειμένοι να αγοράσουν. Μετά από μία μεγάλη πτωτική κίνηση, ένα μεγάλο μαύρο κερί, ή σε μία στήριξη, έμφαση δίνεται στη διάθεση αγορών και στην προοπτική μίας ανοδικής αναστροφής. Μετά από μία μεγάλη ανοδική κίνηση, ένα μεγάλο λευκό κερί, ή σε μία αντίσταση, έμφαση δίνεται στο αποτυχημένο ράλι των τιμών και στην προοπτική μίας πτωτικής αναστροφής. Και στις δύο περιπτώσεις απαιτείται επιβεβαίωση από τα επόμενα κεριά.

Ταύροι και Αρκούδες

Τα κεριά δείχνουν οπτικά τη μάχη μεταξύ Ταύρων (αγοραστών) και αρκούδων (πωλητών) μέσα σε μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Θα μπορούσαμε να αντιστοιχήσουμε τη μάχη αυτή με τον αγώνα που παίζουν δύο ομάδες, οι Ταύροι με τις Αρκούδες. Το χαμηλό αντιστοιχεί σε γκολ από τις Αρκούδες και το υψηλό σε γκολ από τους Ταύρους. Όσο πιο κοντά είναι το κλείσιμο στο υψηλό τόσο πιο κοντά είναι και οι Ταύροι σε ένα γκολ. Όσο πιο κοντά είναι το κλείσιμο στο χαμηλό, τόσο πιο κοντά είναι οι Αρκούδες σε ένα γκολ. Στο διάγραμμα που ακολουθεί εμφανίζονται οι 6 βασικοί τύποι παιχνιδιών που μπορούν να υπάρξουν :

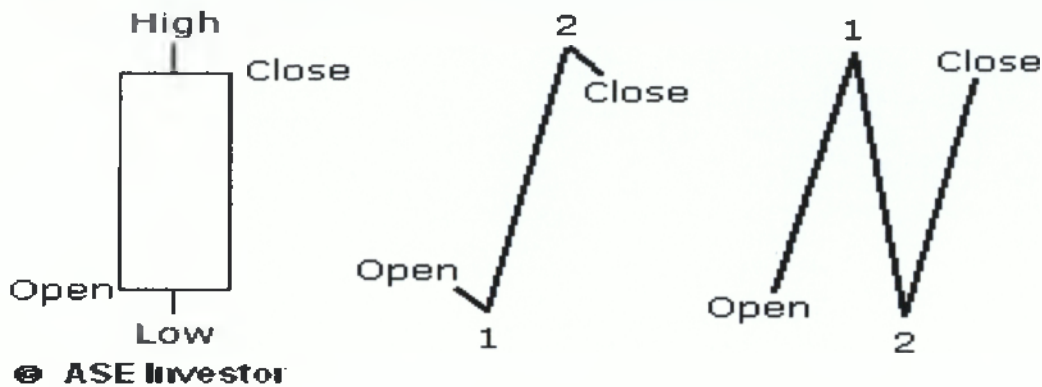

1. Μεγάλο λευκό κεριά δείχνει ότι οι Ταύροι είχαν τον έλεγχο σε όλη τη διάρκεια του παιχνιδιού και το παιχνίδι έληξε με νίκη με μεγάλη διαφορά υπέρ των Ταύρων.
2. Μεγάλο μαύρο κεριά δείχνει ότι οι Αρκούδες είχαν τον έλεγχο σε όλη τη διάρκεια του παιχνιδιού και το παιχνίδι έληξε με νίκη με μεγάλη διαφορά υπέρ των Αρκούδων.
3. Μικρά κεριά δείχνουν ότι καμία ομάδα δεν υπερίσχυσε στο παιχνίδι και οι τιμές κλείσανε σχεδόν στο σημείο που ανοίξανε.
4. Μία μεγάλη κάτω σκιά δείχνει ότι οι Αρκούδες πήραν τον έλεγχο του παιχνιδιού για ένα διάστημα, αλλά στη συνέχεια οι Ταύροι επανήλθαν και μείωσαν τη διαφορά στο σκορ.
5. Μία μεγάλη άνω σκιά δείχνει ότι οι Ταύροι πήραν τον έλεγχο του παιχνιδιού για ένα διάστημα, αλλά στη συνέχεια οι Αρκούδες επανήλθαν και μείωσαν τη διαφορά στο σκορ.
6. Μεγάλες άνω και κάτω σκιές, δείχνουν ότι τόσο οι Αρκούδες όσο και οι Ταύροι είχαν τις στιγμές τους μέσα στο παιχνίδι και προηγήθηκαν στο σκορ, αλλά στη συνέχεια η αντίπαλοι επανήλθαν και η διαφορά στο σκορ στη λήξη του παιχνιδιού ήταν μικρή.

Τι δεν λένε τα Διαγράμματα κεριών

Τα κεριά δεν κάνουν εμφανή τη σειρά των γεγονότων κατά τη διάρκεια των συναλλαγών, αλλά μόνο τη σχέση μεταξύ των τιμών ανοίγματος, κλεισίματος. Το υψηλό και χαμηλό είναι ξεκάθαρα εμφανή, αλλά τα κεριά δεν πληροφορούν σχετικά με το πιο συνέβη πρώτο.

High Low Sequence

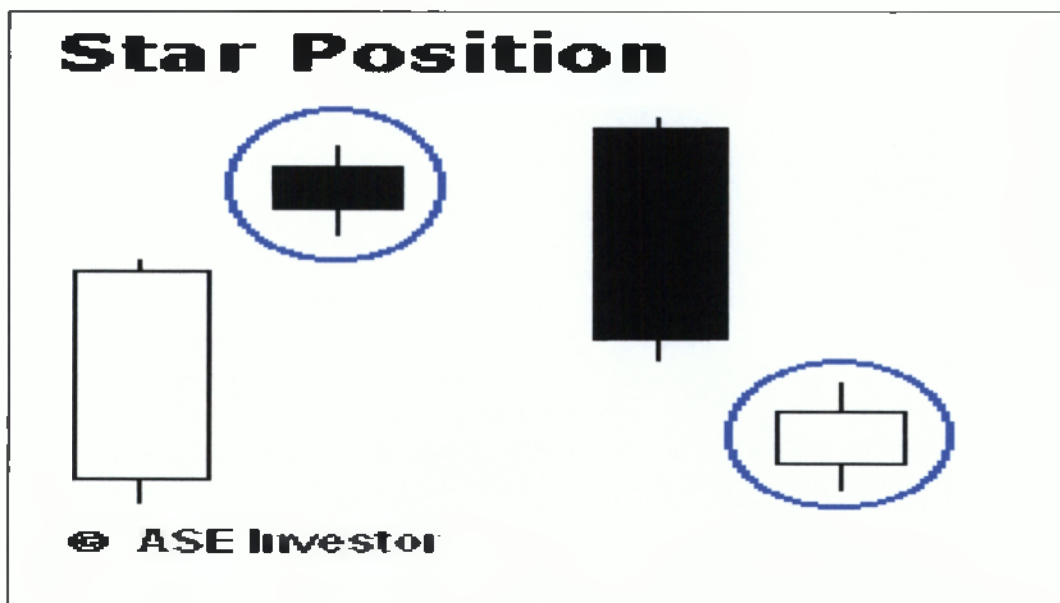
Στην περίπτωση ενός μεγάλου λευκού κεριού, η αποδοχή είναι ότι οι τιμές κινήθηκαν ανοδικά κατά τη διάρκεια όλης της συνεδρίασης. Παρ' όλ' αυτά όμως, η συνεδρίαση θα μπορούσε να παρουσιάσει μεγάλη μεταβλητότητα. Το παράδειγμα παραπάνω δείχνει δύο πιθανές ακολουθίες γεγονότων που σχηματίζουν το ίδιο κερί. Η πρώτη ακολουθία δείχνει δύο μικρές κινήσεις και μία μεγάλη. Μία μικρή πτώση κατά το άνοιγμα η οποία σχηματίζει και το χαμηλό, μία έντονη άνοδο κατά τη διάρκεια των συναλλαγών έως και το υψηλό, και μία μικρή πτώση κατά το κλείσιμο της περιόδου. Η δεύτερη ακολουθία δείχνει τρεις απότομες κινήσεις. Μία δυνατή άνοδο από το άνοιγμα έως το υψηλό της περιόδου, μία δυνατή πτώση έως το χαμηλό της περιόδου και ανάκαμψη έως το κλείσιμο των τιμών.

Η πρώτη ακολουθία δείχνει έντονο αγοραστικό ενδιαφέρον, και θα πρέπει να θεωρηθεί πιο ανοδική από τη δεύτερη. Η δεύτερη ακολουθία δείχνει μεγαλύτερη μεταβλητότητα των τιμών και κάνει εμφανή την ύπαρξη πωλητών. Τα παραπάνω είναι δύο από τις εκατοντάδες δυνατούς συνδυασμούς που θα μπορούσαν να καταλήξουν στο ίδιο κερί. Τα κεριά παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με το άνοιγμα, υψηλό, χαμηλό και κλείσιμο των τιμών, η συναλλακτική δραστηριότητα όμως, η οποία σχηματίζει ένα συγκεκριμένο τύπο κεριού μπορεί να ποικίλει.

Προηγούμενη Τάση

Για να χαρακτηριστεί ένας συνδυασμός κεριών σαν σχηματισμός αναστροφής, θα πρέπει να προϋπάρχει μία τάση, η οποία θα αναστραφεί. Οι ανοδικές αναστροφές, απαιτούν την ύπαρξη μίας καθοδικής τάσης και οι πτωτικές αναστροφές, απαιτούν την ύπαρξη μίας ανοδικής τάσης. Η κατεύθυνση της τάσης μπορεί να προσδιορισθεί με τη χρήση γραμμών τάσης, κινητών μέσων, ή και άλλες μέθοδοι τεχνικής ανάλυσης. Το μήκος ή η διάρκεια της τάσης κατά τον προσδιορισμό της, μπορεί να εξαρτάται από τις προτιμήσεις του επενδυτή, επειδή όμως τα κεριά είναι από τη φύση τους βραχυπρόθεσμα, είναι καλύτερο να μελετώνται οι τελευταίες 1-4 εβδομάδες διακύμανσης των τιμών.

Θέση των κεριών

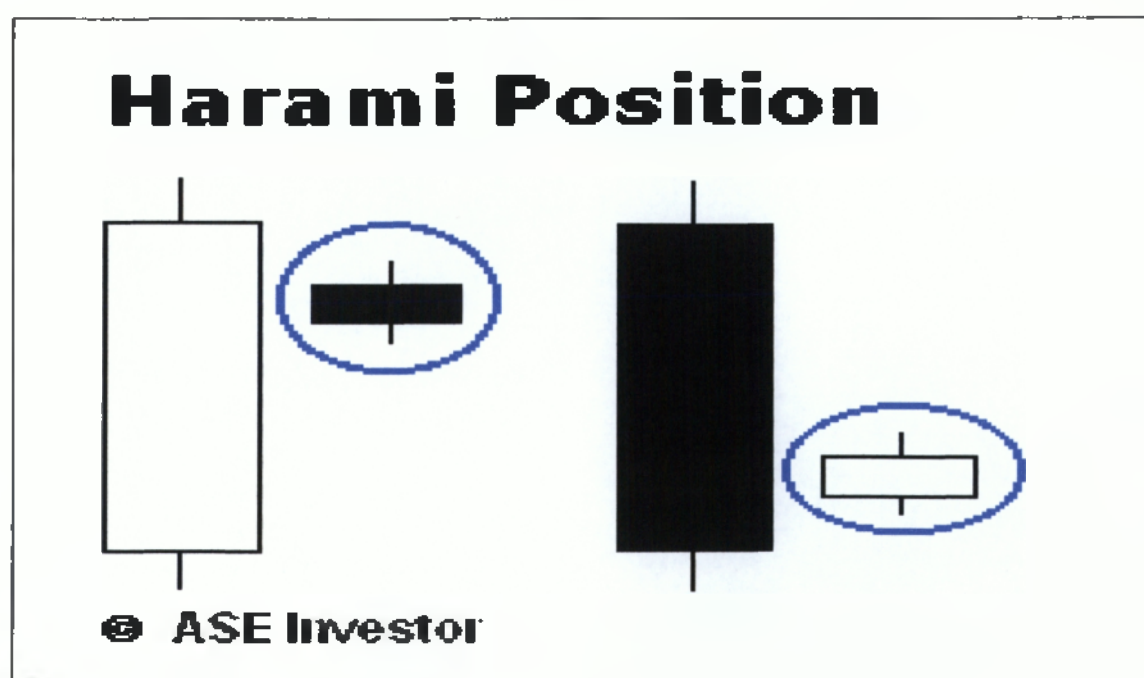
Θέση ενός Star

Ένα κεριά το οποίο δημιουργείται με χάσμα σε σχέση με το προηγούμενο, ονομάζεται star (αστέρι). Το πρώτο κεριά, έχει συνήθως ένα μεγάλο σώμα, όχι όμως πάντα, και το δεύτερο κεριά αστέρι, έχει ένα μικρό σώμα.

Ανάλογα με τη θέση του προηγούμενου κεριού, το αστέρι κάνει ανοδικό ή πτωτικό χάσμα και εμφανίζεται αποκομμένο από την προηγούμενη δραστηριότητα των τιμών. Τα δύο κεριά μπορούν να είναι οποιοσδήποτε συνδυασμός λευκών ή μαύρων κεριών. Τα Doji, hammers, shooting stars και spinning tops έχουν μικρό σώμα, και μπορούν να εμφανιστούν στη θέση ενός αστεριού. Στη συνέχεια θα εξεταστούν και συνδυασμοί 2 και 3 κεριών τα οποία αξιοποιούν τη θέση ενός αστεριού.

Θέση ενός Harami

Ένα κερι το οποίο σχηματίζεται μέσα στο σώμα του προηγούμενου κεριού, ονομάζεται Harami. Harami σημαίνει "έγκυος" στα Ιαπωνικά. Το πρώτο κερι έχει συνήθως μεγάλο σώμα και το δεύτερο μικρότερο από το πρώτο. Οι σκιές (άνω και κάτω) του δεύτερου κεριού, δεν είναι απαραίτητο να περιέχονται μέσα στο όρια του πρώτου, αν και είναι προτιμότερο να περιέχονται. Τα Doji και spinning tops έχουν μικρά σώματα και μπορούν να εμφανιστούν σε θέση harami.

Αναστροφή με μεγάλες σκιές

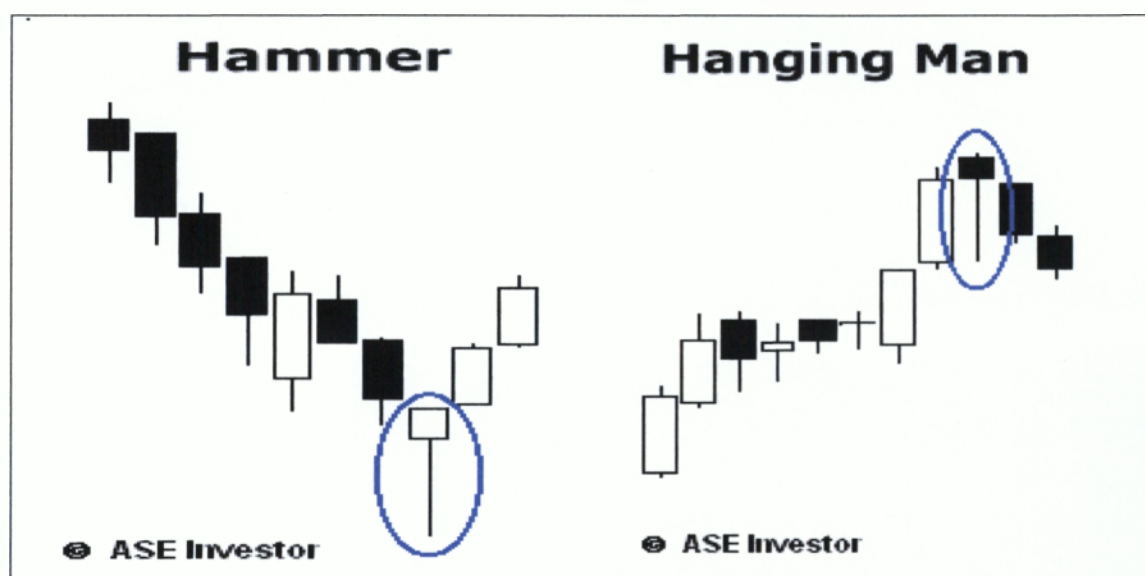
Υπάρχουν δύο ζευγάρια σχηματισμών αναστροφής αποτελούμενων από ένα κερι με μικρό σώμα, μία μεγάλη σκιά και μία μικρή, ή ανύπαρκτη σκιά. Η μεγάλη σκιά θα πρέπει να είναι τουλάχιστον διπλάσια σε μήκος από το σώμα, το οποίο μπορεί να είναι είτε μαύρο, είτε λευκό. Ο χαρακτηρισμός του κεριού εξαρτάται από τη θέση της σκιάς και τα προηγούμενα κεριά.

Πρώτο ζευγάρι, τα hammer (σφυρί) και hanging man (κρεμασμένος), είναι πανομοιότυπα, με μικρά σώματα και μεγάλες κάτω σκιές. Το δεύτερο ζευγάρι, shooting star (ανατέλλων αστέρι) και inverted hammer (ανεστραμμένο σφυρί), είναι επίσης πανομοιότυπα, με μικρά σώματα και μεγάλες άνω σκιές. Για τον χαρακτηρισμό των κεριών αυτών σαν ανοδικά ή πτωτικά, είναι απαραίτητη η μελέτη των κεριών που προηγούνται, και η επιβεβαίωση από τα κεριά που έπονται. Τα hammer και inverted hammer εμφανίζονται μετά από πτωτική κίνηση, και είναι ανοδικοί σχηματισμοί, ενώ τα shooting star και hanging man σχηματίζονται μετά από άνοδο, και είναι πτωτικοί σχηματισμοί.

Hammer και Hanging Man

Τα hammer και hanging man, οπτικά είναι όμοια, έχουν όμως διαφορετικές συνέπειες, εξαρτώμενες από την κίνηση των τιμών στα κεριά που προηγούνται. Και τα δύο έχουν μικρά σώματα (μαύρα ή λευκά), μεγάλες κάτω σκιές, και μικρές ή ανύπαρκτες άνω σκιές. Όπως στις περισσότερες περιπτώσεις σχηματισμών ενός ή δύο κεριών, τα hammer και hanging man είναι έγκυρα μετά από επιβεβαίωση από τα κεριά που ακολουθούν.

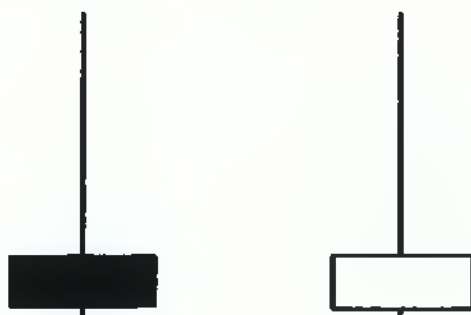
Το hammer είναι ένας ανοδικός σχηματισμός, που εμφανίζεται μετά από πτωτική κίνηση. Στην περίπτωση μιας αναστροφής της τάσης, τα hammers σηματοδοτούν πάτους ή επίπεδα στήριξης. Μετά από πτώση, τα hammers σηματοδοτούν ανοδική αναστροφή. Η μεγάλη κάτω σκιά δείχνει ότι οι πωλητές οδήγησαν τις τιμές χαμηλά κατά τη διάρκεια των συναλλαγών, στη συνέχεια όμως οι αγοραστές πήραν τον έλεγχο των συναλλαγών, τον οποίο και διατήρησαν έως το τέλος της περιόδου. Παρ' ότι αυτό είναι ένα σήμα που θα μπορούσε να οδηγήσει στη λήψη θέσης στην αγορά, τα hammers χρειάζονται επιβεβαίωση. Το χαμηλό των hammer κάνει εμφανή την ύπαρξη πωλητών.

Περαιτέρω αγοραστικό ενδιαφέρον και κατά προτίμηση με αυξανόμενο όγκο, είναι απαραίτητο για τη λήψη θέσης στην αγορά. Σαν επιβεβαίωση θα μπορούσε να θεωρηθεί ένα ανοδικό χάσμα ή ένα μεγάλο λευκό κερί. Εμφάνιση μεγάλου όγκου κατά τη δημιουργία του hammer, αυξάνει την εγκυρότητά του.

Το hanging man είναι ένας πτωτικός σχηματισμός και σηματοδοτεί μία κορυφή ή ένα επίπεδο αντίστασης. Μετά από άνοδο, τα hanging man σηματοδοτούν την αύξηση της πίεσης από τους πωλητές. Η μεγάλη κάτω σκιά δείχνει ότι οι πωλητές πίεσαν τις τιμές χαμηλότερα, κατά τη διάρκεια των συναλλαγών. Παρ' ότι οι αγοραστές ξανακέρδισαν τον έλεγχο και ανέκαμψαν τις τιμές έως το τέλος των συναλλαγών, ή εμφάνιση πωλητικών πιέσεων μας θέτει σε κατάσταση επιφυλακής. Όπως και στην περίπτωση των hammer, ένα hanging man χρειάζεται επιβεβαίωση από τα κεριά που ακολουθούν. Σαν επιβεβαίωση θα μπορούσε να θεωρηθεί ένα πτωτικό χάσμα, ή ένα μεγάλο μαύρο κερί.

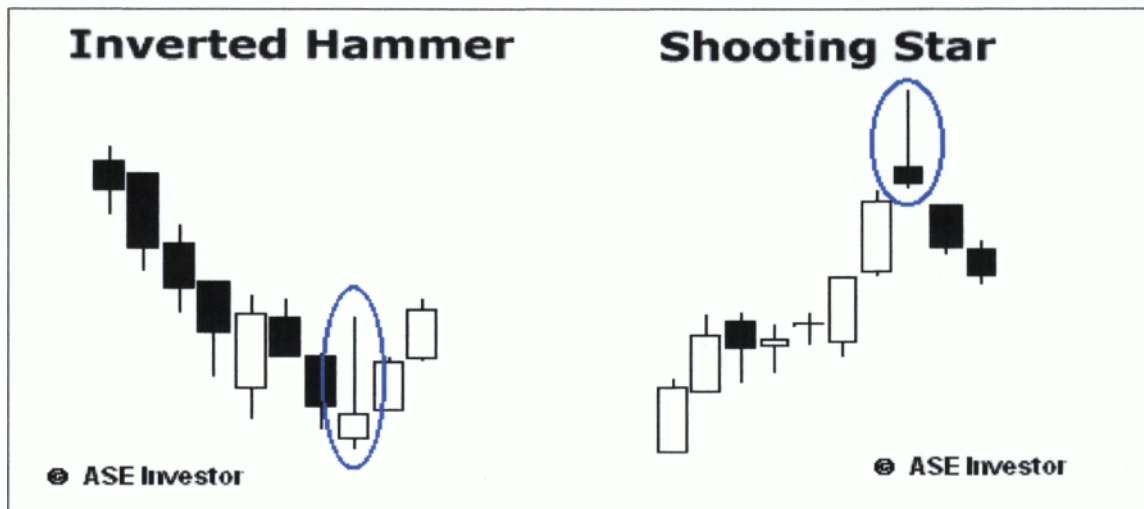
Inverted Hammer και Shooting Star

Inverted Hammer Shooting Star

© ASE Investor

Τα inverted hammer και shooting star, οπτικά είναι όμοια, έχουν όμως διαφορετικές συνέπειες, εξαρτώμενες από την κίνηση των τιμών στα κεριά που προηγούνται. Και τα δύο έχουν μικρά σώματα (μαύρα ή λευκά), μεγάλες άνω σκιές, και μικρές ή ανύπαρκτες άνω σκιές. Όπως στις περισσότερες περιπτώσεις σχηματισμών ενός ή δύο κεριών, και εδώ τα κεριά είναι έγκυρα, μετά από επιβεβαίωση από τα κεριά που ακολουθούν.

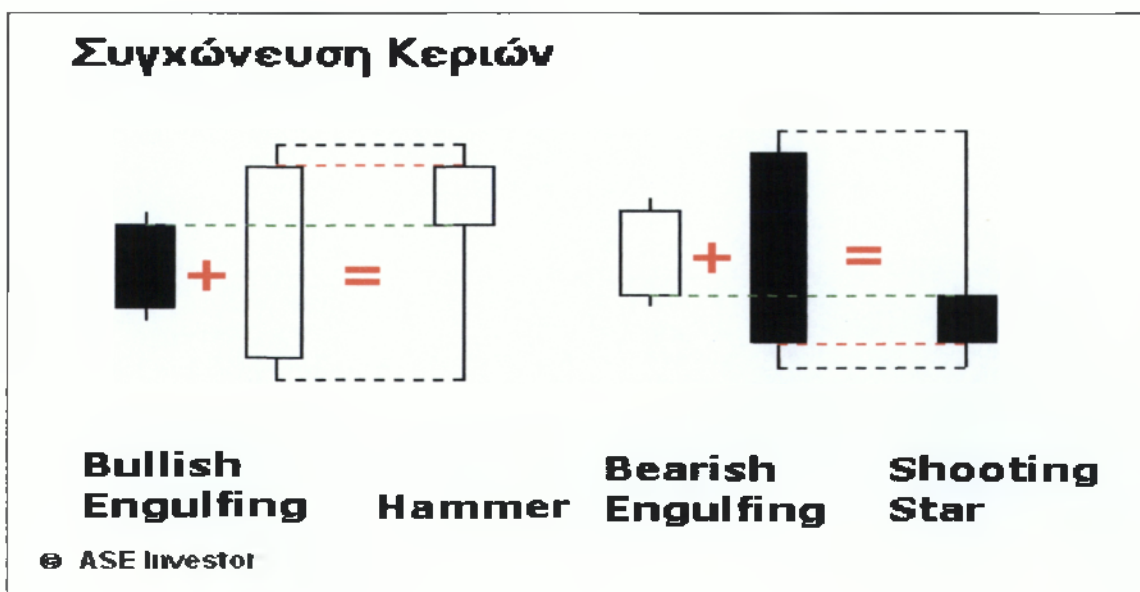
Το shooting star είναι πτωτικός σχηματισμός, ο οποίος εμφανίζεται μετά από άνοδο σε θέση αστεριού, απ' όπου παίρνει και το όνομά του. Ένα shooting star μπορεί να σηματοδοτήσει ένα σημείο αναστροφής, ή ένα επίπεδο αντίστασης. Εμφανίζεται όταν οι τιμές δημιουργούν ανοδικό χάσμα κατά το άνοιγμα, κινούνται ανοδικά κατά τη διάρκεια των συναλλαγών, και κλείνουν αρκετά χαμηλότερα από τα υψηλά τους. Το κερι που προκύπτει έχει μεγάλη άνω σκιά και μικρό λευκό ή μαύρο σώμα. Μετά από σημαντική ανοδική κίνηση (άνω σκιά), η πίεση των τιμών από τους πωλητές μας θέτει σε επιφυλακή. Για να είναι έγκυρο το σήμα, θα πρέπει η άνω σκιά να είναι μεγαλύτερη από το διπλάσιο του σώματος. Σαν επιβεβαίωση της πτώσης, θα μπορούσε να θεωρηθεί ένα πτωτικό χάσμα, ή ένα μεγάλο μαύρο κερι, με αυξημένο όγκο.

Το inverted hammer είναι όμοιο οπτικά με το shooting star, εμφανίζεται όμως μετά από διολίσθηση ή στο τέλος μιας πτωτικής τάσης. Τα Inverted hammers σηματοδοτούν ένα σημείο αντιστροφής, ή ένα επίπεδο στήριξης. Μετά από πτώση, ή μεγάλη κάτω σκιά δείχνει πίεση από τους πωλητές κατά τη διάρκεια των συναλλαγών, στη συνέχεια όμως οι αγοραστές απορρόφησαν την προσφορά και οι τιμές ανέκαμψαν σημαντικά στο τέλος της περιόδου. Σαν επιβεβαίωση της ανόδου, θα μπορούσε να θεωρηθεί ένα ανοδικό χάσμα, ή ένα μεγάλο λευκό κερί, με αυξημένο όγκο.

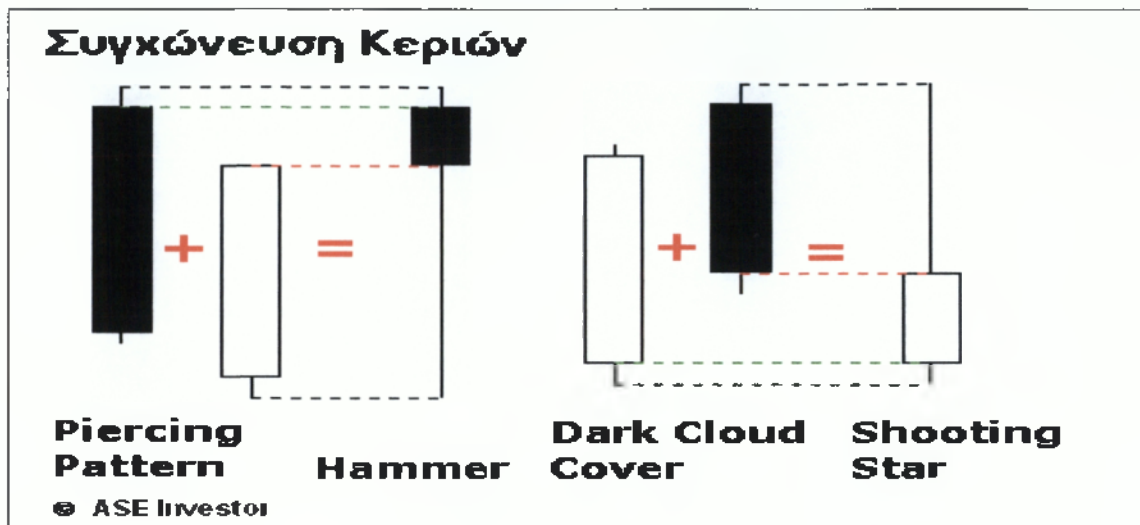
Συγχώνευση κεριών

Οι σχηματισμοί των κεριών, αποτελούνται από ένα ή περισσότερα κεριά, τα οποία μπορούν να συγχωνευτούν σχηματίζοντας ένα νέο κερί. Το νέο αυτό κερί που προκύπτει περιλαμβάνει την ουσία του όλου σχηματισμού. Για τη δημιουργία ενός κεριού από συγχώνευση, χρησιμοποιούμε :

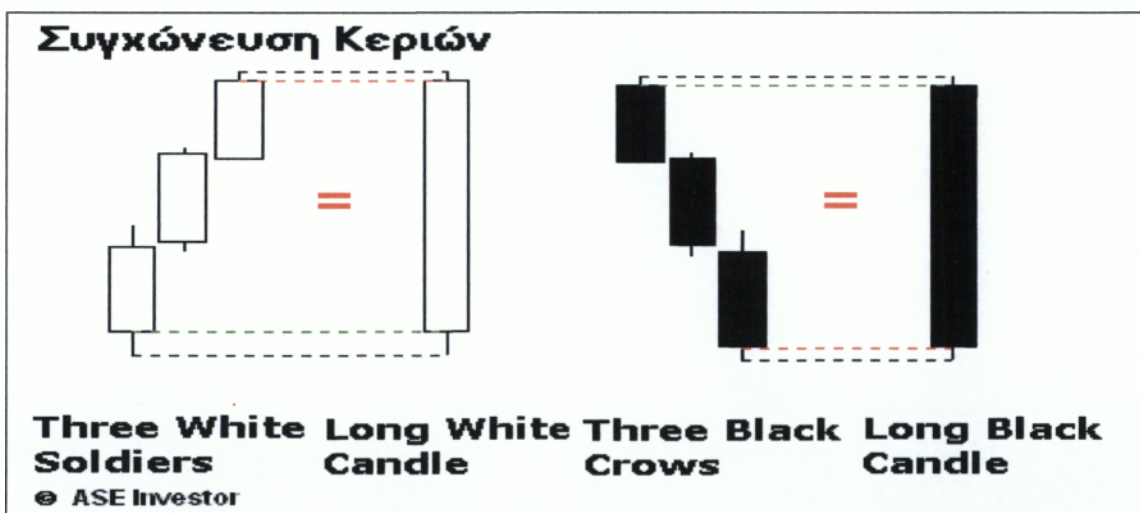
- Το άνοιγμα του πρώτου κεριού
- Το κλείσιμο του τελευταίου κεριού
- Το υψηλό και το χαμηλό του όλου σχηματισμού

Με τη μέθοδο της συγχώνευσης των κεριών, οι σχηματισμοί bullish engulfing και piercing, μας δίνουν ένα hammer. Η μεγάλη κάτω σκιά δείχνει τη δυνατότητα μιας ανοδικής αναστροφής. Όπως και με τα hammer, οι σχηματισμοί bullish engulfing και piercing, χρειάζονται επιβεβαίωση.

Η συγχώνευση των bearish engulfing και dark cloud σχηματισμών, δημιουργεί ένα shooting star. Η μεγάλη άνω σκιά δείχνει τη δυνατότητα μιας πτωτικής αναστροφής.

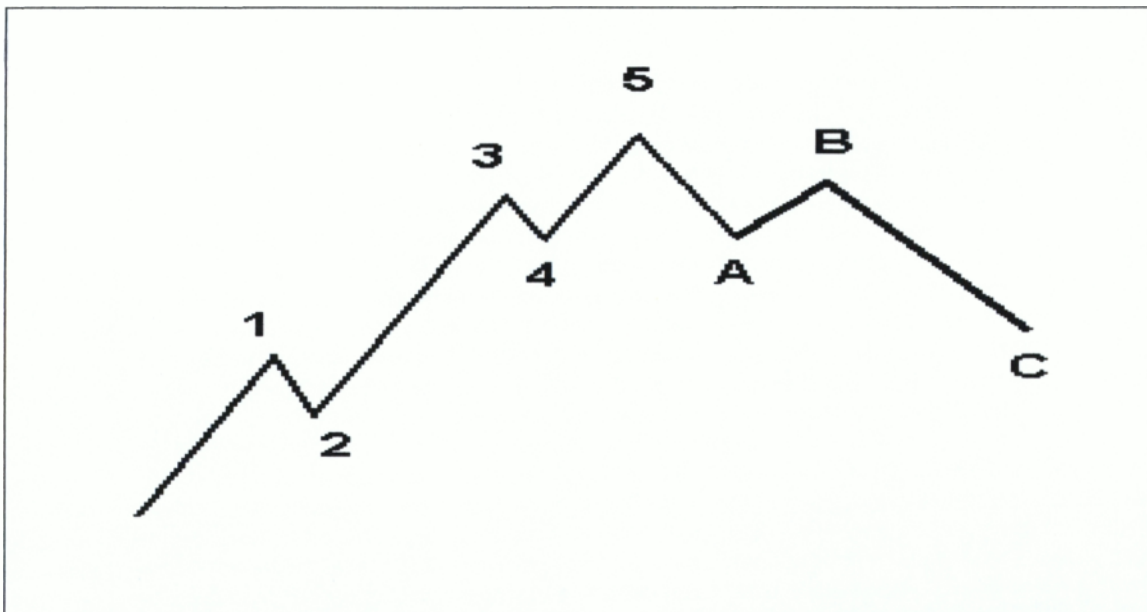
Με την ίδια μέθοδο, μπορεί να γίνει συγχώνευση περισσότερων από δύο κεριών. Η συγχώνευση ενός σχηματισμού three white soldiers μας δίνει ένα μεγάλο λευκό κεριά και η συγχώνευση ενός σχηματισμού three black crows μας δίνει ένα μεγάλο μαύρο κεριά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Θεωρία κυμάτων του Elliot

Ο R. N. Elliott πίστευε ότι οι αγορές κινούνται σε κύματα, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να προβλεφθεί η πορεία τους. Το 1939, διατύπωσε την **Θεωρία των Κυμάτων**, σύμφωνα με την οποία οι τιμές των μετοχών ακολουθούν κύκλους, οι οποίοι βασίζονται πάνω στις ακολουθίες αριθμών του Fibonacci (1-2-3-5-8-13-21...).

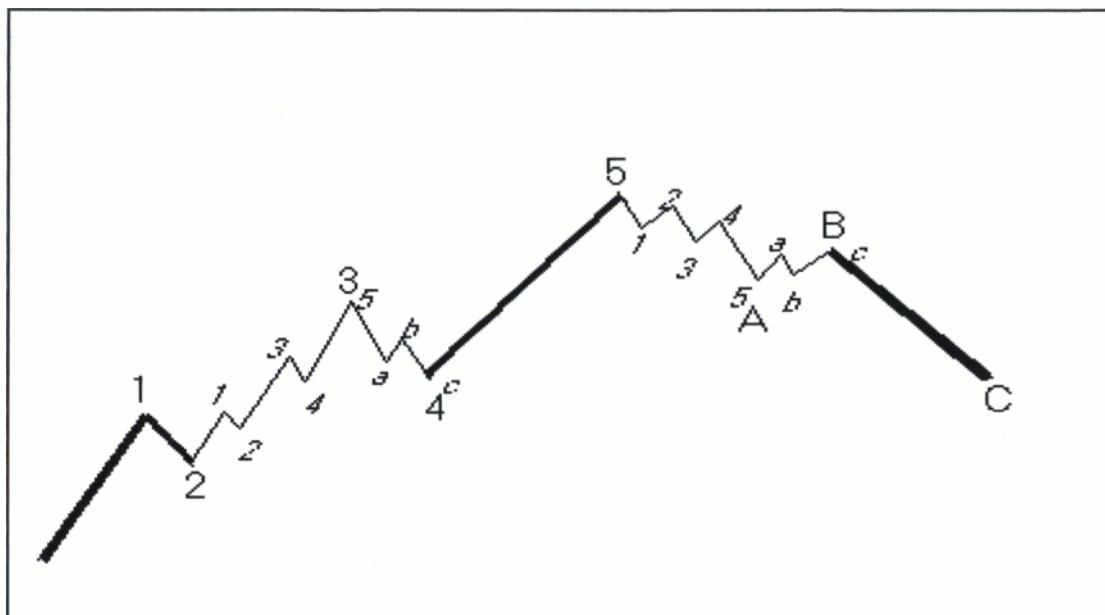
Κατά τον Elliott, οι τιμές των μετοχών κινούνται ακολουθώντας προκαθορισμένο αριθμό κυμάτων βασισμένων πάνω στις ακολουθίες αριθμών του Fibonacci. Ειδικότερα, πίστευε ότι οι αγορές κινούνται ακολουθώντας πέντε διακεκριμένα κύματα κατά την άνοδο τους και τρία κατά την κάθοδο τους. Η βασική μορφή αυτών των κυμάτων, φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Τα κύματα ένα, τρία και πέντε αντιπροσωπεύουν την κίνηση σε μία κύρια ανοδική πορεία. Τα κύματα δύο και τέσσερα αντιπροσωπεύουν την διόρθωση της κίνησης αυτής. Τα κύματα A και C αντιπροσωπεύουν την κίνηση σε μία κύρια καθοδική

πορεία, με το B να αντιπροσωπεύει τη διόρθωση της πορείας αυτής.

Ο Elliott διευκρίνισε ότι τα κύματα εμφανίζονται σε πολλά επίπεδα, εννοώντας ότι μπορεί να υπάρχουν κύματα μέσα σε άλλα κύματα ανώτερου βαθμού. Το παρακάτω διάγραμμα δείχνει πως πρωτεύον κύματα μπορούν να αναλυθούν σε μικρότερου βαθμού κύματα.

Η θεωρία κυμάτων του Elliott ονοματίζει το βαθμό των κυμάτων ως εξής :

1. Grand Supercycle
2. Supercycle
3. Cycle
4. Primary
5. Intermediate
6. Minor
7. Minute
8. Minuette
9. Sub -Minuette

Τα κύρια κύματα καθορίζουν και την κύρια τάση της αγοράς, ενώ τα κύματα μικρότερου βαθμού καθορίζουν τάσεις μικρότερου βαθμού από την κύρια.

Η θεωρία του Dow

Καμία εισαγωγή στην τεχνική ανάλυση δεν μπορεί να είναι πλήρης χωρίς μια εξήγηση της θεωρίας του Dow.

Ο Charles H. Dow ποτέ δεν δημοσίευσε την θεωρία που θεμελίωσε. Μάλλον εκείνη αναπτύχθηκε από το έργο του σχετικά με τους δείκτες της αγοράς μετοχών, τους διάσημους σήμερα Δείκτες Dow Jones. Άφησε άλλους να συντάξουν την θεωρία του από τα γραπτά του για τους δείκτες που δρουν ως υποστύλωμα της σύγχρονης τεχνικής ανάλυσης. Κάποια από αυτά είναι τα έξης:

1. Οι δείκτες προεξοφλούν τα πάντα, κάθε παράγοντας που επηρεάζει την προσφορά και την ζήτηση πρέπει να αντανακλάται στους μέσους όρους της αγοράς.
2. Η αγορά έχει τρεις φάσεις:
 - Οι κύριες τάσεις
 - Οι δευτερεύουσες τάσεις και
 - Οι ήσσονες τάσεις

Μια ανοδική τάση έχει μορφή ανερχόμενων κορυφών και πυθμένων. Μια καθοδική τάση θα είναι ακριβώς το αντίθετο, με διαδοχικά χαμηλότερες κορυφές και πυθμένες.

3. Οι κύριες τάσεις έχουν τρεις φάσεις.
 - Η φάση της συσσώρευσης αντιπροσωπεύει τις πληροφορημένες αγορές.
 - Η δεύτερη φάση, όπου αρχίζουν να συμμετέχουν οι περισσότεροι από εκείνους που ακολουθούν την τάση, λαμβάνει χώρα καθώς οι τιμές αρχίζουν να ανεβαίνουν ταχύτατα.
 - Η τελική φάση χαρακτηρίζεται από τους πληροφορημένους επενδυτές που αρχίζουν την διανομή όταν κανείς άλλος δεν κάνει κάτι τέτοιο.
4. Οι δείκτες πρέπει να αλληλοεπιβεβαιώνονται. Κανένα σημαντικό σημάδι αισιοδοξίας η απαισιοδοξίας δεν θα μπορούσε να υπάρξει αν και οι δυο μέσοι δεν έδιναν το ίδιο σήμα.

5. Ο όγκος πρέπει να επιβεβαιώνει την τάση. Ο όγκος πρέπει να διογκώνεται παράλληλα με την κύρια τάση. Πρόκειται για σημαντικό παράγοντα επιβεβαίωσης των σημάτων που δημιουργούν τα διαγράμματα τιμών.
6. Μια τάση υποτίθεται ότι ισχύει μέχρι να υπάρξουν σαφή σήματα ότι έχει αντιστραφεί.

Όπως παρατηρούμε, η θεωρία του Dow δρα ως το θεωρητικό υπόβαθρο της τεχνικής ανάλυσης.

Παρόλα αυτά, η θεωρία έχει δεχτεί επικρίσεις, από τις οποίες η σπουδαιότερη είναι ότι δεν επιτρέπει στον μεσοπρόθεσμο συναλλασσόμενο να επωφελείται από τις μεταβολές των τιμών. Κατά μέσο όρο, το 20 % με 25% μιας κίνησης έχει ολοκληρωθεί προτού κάποιος που παρακολουθεί την τάση αντιληφθεί το σήμα, και τότε ίσως είναι πολύ αργά να εκμεταλλευτεί την κίνηση των τιμών. Από την άλλη, η θεωρία του Dow δεν είχε ποτέ την πρόθεση να ωφελήσει τον μεσοπρόθεσμο ή τον μακροπρόθεσμο συναλλασσόμενο. Μάλλον είχε σκοπό να εξυπηρετήσει τα συμφέροντα του μακροχρόνιου επενδυτή. Παρόλα αυτά, υπάρχουν οι μέθοδοι οι οποίοι δίνουν την δυνατότητα στους συναλλασσόμενους να αντιληφθούν ένα αρκετά σημαντικό μέρος των μεσοπρόθεσμων κινήσεων.

Δίχως αμφιβολία, η θεωρία του Dow δεν είναι αλάνθαστη, το ίδιο ισχύει και για την τεχνική ανάλυση.

Κινητός Μέσος Όρος

Γενικά ο Κινητός Μέσος Όρος είναι ένας δείκτης που δείχνει τη μέση τιμή μιας μετοχής για κάποια χρονική περίοδο. Βασική παράμετρος του δείκτη αυτού είναι η περίοδος υπολογισμού του. Αν η περίοδος αυτή είναι δέκα μέρες π.χ., ο Κινητός Μέσος Όρος δείχνει τη μέση τιμή της μετοχής τις δέκα τελευταίες μέρες. Έτσι κάθε σημείο του δείκτη αυτού ουσιαστικά δείχνει τη μέση τιμή της μετοχής τις δέκα προηγούμενες μέρες. Το αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας υπολογισμού είναι μια γραμμή πολύ περισσότερο ομαλή από την πορεία της μετοχής. Εκτός από τους απλούς Κινητούς Μέσους Όρους υπάρχουν και οι εκθετικοί Κινητοί Μέσοι Όροι, όπου περισσότερο βάρος δίνεται στις πιο πρόσφατες τιμές.

Η πιο δημοφιλής μέθοδος ερμηνείας του δείκτη αυτού είναι η σύγκριση του Κινητού Μέσου Όρου με την τιμή της μετοχής. Όταν η τιμή της μετοχής ξεπερνάει την τιμή του Κινητού Μέσου Όρου της, μπορούμε να αγοράσουμε. Όταν η τιμή πέφτει κάτω από το μέσο όρο, μπορούμε να πουλήσουμε. Ακολουθώντας αυτό το σύστημα δεν πρόκειται ποτέ να αγοράσετε στη χαμηλότερη δυνατή τιμή ή να πουλήσετε στην πιο ψηλή. Απλά, υποδεικνύει τα σημεία για να αγοράσετε μόλις ξεκινάει η μετοχή να ανεβαίνει ή να πουλήσετε όταν η μετοχή αρχίζει να πέφτει.

Το πιο κρίσιμο σημείο για την ερμηνεία του δείκτη αυτού είναι η περίοδος υπολογισμού του. Αρχικά μπορούμε να βρούμε για κάθε μετοχή κάποια περίοδο τέτοια ώστε ακολουθώντας τις υποδείξεις του δείκτη αυτού να έχουμε κέρδος. Πώς διαλέγουμε όμως την περίοδο αυτή; Η απάντηση στο ερώτημα αυτό έχει σίγουρα να κάνει με το χρονικό ορίζοντα για τον οποίο περιμένουμε από τις επενδύσεις μας να αποδώσουν. Ο πιο συνηθισμένος Κινητός Μέσος Όρος είναι αυτός των 200 ημερών, μόνο όμως αν επενδύετε για το πολύ μακρινό μέλλον.

Αν αγοράζεται και πουλάτε μετοχές καθημερινά, τότε ο Μέσος Όρος των 15 ή 25 ημερών είναι πιο χρήσιμος.

Στο παρακάτω διάγραμμα έχουν τοποθετηθεί γράμματα στα σημεία που σύμφωνα με την ερμηνεία του δείκτη αυτού πρέπει να αγοράσουμε ή να πουλήσουμε. Τα σημεία Α, Γ, Ε, Η είναι σημεία αγοράς, ενώ τα Β, Δ, Ζ, Θ σημεία πώλησης. Αν αγοράζαμε στο Α και πουλάγαμε στο Β, το κέρδος μας θα ήταν σημαντικό. Να σημειωθεί εδώ ότι η περίοδος που χρησιμοποιήθηκε για τον κινητό μέσο όρο του γραφήματος ήταν 15 μέρες.

Γι' αυτόν το λόγο έχουμε σε τόσο σύντομο διάστημα τόσες πολλές αγοραπωλησίες. Να σημειωθεί επίσης ότι όσο πιο πολλές μέρες εν συνεχεία η μετοχή παίζει πάνω από τον κινητό μέσο όρο της, τόσο πιο υγιής θεωρείται η κατεύθυνση της. Προσέξτε ότι στο διάστημα ΑΒ που η μετοχή ανεβαίνει συνεχώς, η τιμή της μετοχής δεν ακουμπάει ούτε μια φορά τον κινητό μέσο όρο της, ενώ στα άλλα διαστήματα (με εξαίρεση το ΗΘ) είναι ουσιαστικά γύρω από το μέσο όρο.

Σημεία και φιγούρες

Η γραφική μέθοδος "σημεία και φιγούρες" είναι μία κερδοσκοπική μέθοδος και βασίζεται κυρίως στην καθημερινή καταγραφή των τιμών μίας μετοχής για τον σχηματισμό μίας φιγούρας η οποία θα εμφανιστεί με βάση ορισμένους κανόνες άλλα και με το καθορισμένο μέτρο. Το οποίο έχει ως σκοπό να μην λαμβάνονται υπόψη οι μικρές διακυμάνσεις της μετοχής.

ΤΙΜΗ ΜΕΤΟΧΗΣ	ΜΕΤΡΟ
Μέχρι 2000	20
2000-3000	30
3000-5000	50
5000-10000	100
Άνω των 10000	200

Για να μπορέσουμε να καταλάβουμε το διάγραμμα της γραφικής μεθόδου, χρησιμοποιούνται κάποια σύμβολα τα οποία χαρακτηρίζουν ανοδική ή καθοδική τάση στην τιμή της μετοχής. Παραδείγματος χάριν, όταν η τιμή της μετοχής ανεβαίνει χρησιμοποιείται το σύμβολο X για να υποδηλώσει την ανοδική τάση, ενώ για την καθοδική τάση χρησιμοποιείται το σύμβολο O.

Σε κάθε ημερήσια ανοδική τάση όταν η διακύμανση ξεπερνά το μέτρο τότε χρησιμοποιούνται σε στήλη τόσα σύμβολα X όσος είναι και ο αριθμός που υποδηλώνει το πόσες φορές χώρα το μέτρο στη διαφορά των δύο διαδοχικών τιμών της μετοχής. Όταν η τιμή της μετοχής πέφτει ξεπερνώντας το μέτρο, χρησιμοποιείται ακριβώς η ίδια διαδικασία με το σύμβολο O.

Χρηματιστηριακοί δείκτες και η θεωρία Dow

Οι αλλαγές της τιμής μιας συγκεκριμένης μετοχής ενδιαφέρουν τους μετόχους της εταιρείας, αλλά η γενικότερη κατεύθυνση της χρηματιστηριακής αγοράς ενδιαφέρει όλους όσοι επενδύουν σε μετοχές. Η κατεύθυνση αυτή μπορεί να περιγραφεί με τη βοήθεια των χρηματιστηριακών δεικτών.

Ο Charles Dow, το 1884, ήταν ο πρώτος άνθρωπος που σκέφτηκε να δημιουργήσει ένα χρηματιστηριακό δείκτη που να δείχνει τη γενικότερη κατεύθυνση της αγοράς. Πήρε 11 μετοχές οι οποίες, κατά τη γνώμη του, ήταν οι πιο αντιπροσωπευτικές για την πορεία της αμερικανικής οικονομίας, και υπολόγισε το μέσο όρο των τιμών τους. Υπολογίζοντας καθημερινά αυτόν το μέσο όρο, μπορούσε να βγάζει συμπεράσματα για την πορεία της αγοράς πολύ πιο αντικειμενικά από ότι αν παρακολουθούσε την κίνηση μιας μόνο μετοχής. Από τη λίστα των 11 εταιρειών που διάλεξε ο Dow, μόνο μια υπάρχει σήμερα. Από τότε μέχρι σήμερα, η λίστα αυτή έχει αλλάξει πολλές φορές και όσον αφορά σε πόσες μετοχές περιλαμβάνει και όσον αφορά σε ποιες. Οι εκδότες της εφημερίδας Wall Street Journal (συνιδρυτής της οποίας ήταν ο Dow) αποφασίζουν ποιες μετοχές περιέχονται σε αυτήν τη λίστα. Σήμερα, υπάρχουν τέσσερις δείκτες με το όνομα Dow Jones, καθένας από τους οποίους αναφέρεται σε διαφορετικό τομέα της οικονομίας (βιομηχανικός, μεταφορών κ.λπ.).

Όπως ήδη αναφέρθηκε, ο δείκτης Dow είναι απλώς ένας αριθμητικός μέσος όρος τιμών (το άθροισμα των τιμών των μετοχών διαιρεμένο με τον αριθμό των μετοχών). Αυτό το είδος χρηματιστηριακού δείκτη ζυγίζει όλες τις μετοχές που τον απαρτίζουν με το ίδιο ακριβώς βάρος, ανεξάρτητα από την κεφαλαιοποίηση των εταιρειών.

Ένα άλλο είδος χρηματιστηριακών δεικτών που χρησιμοποιούνται σήμερα είναι εκείνοι που στηρίζονται στην κεφαλαιοποίηση των εταιρειών που τους απαρτίζουν (market-cap weighted indices). Στον υπολογισμό των δεικτών αυτών κάθε εταιρεία συμμετέχει με ποσοστό ανάλογο της κεφαλαιοποίησής της. Το πλεονέκτημά τους είναι ότι δείχνουν

πιο αντιπροσωπευτικά τη γενική πορεία της αγοράς, αφού η συνολική κεφαλαιοποίηση της αγοράς εξαρτάται κατά μεγάλο μέρος από τις μεγάλες εταιρείες. Δεν δείχνουν όμως ικανοποιητικά την κίνηση των μετοχών μικρής κεφαλαιοποίησης και της δυναμικής που αντιπροσωπεύουν για την οικονομία.

Ο William Peter Hamilton και ο Robert Rhea ήταν αυτοί που συνέχισαν το έργο του Dow και θεμελίωσαν τη θεωρία που φέρει το όνομά του. Η θεωρία αυτή, η αποδοχή της οποίας είναι σχεδόν καθολική στους επενδυτικούς κύκλους, στηρίζεται στις παρακάτω υποθέσεις και θεωρήματα (έχουν παραλειφθεί όσα αφορούν καθαρά στην αμερικανική αγορά):

α. Υπάρχουν τρεις κινήσεις ταυτόχρονα σε μία αγορά, η πρωταρχική, η δευτερεύουσα και η μη σημαντική. Η πρωταρχική κίνηση, που είναι και η πιο σημαντική, διαρκεί από αρκετούς μήνες έως πολλά χρόνια και δείχνει αν μια αγορά είναι ανοδική (bull) ή καθοδική (bear). Είναι η πιο εύκολη να αναγνωρισθεί. Αρκεί να δούμε ένα γράφημα που καλύπτει ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, για να αντιληφθούμε αν η αγορά πηγαίνει προς τα πάνω ή όχι.

Δεν υπάρχει κανένας τρόπος όμως που να μας επιτρέπει να προβλέψουμε πόσο διαρκεί μια πρωταρχική κίνηση. Με τον όρο δευτερεύουσα κίνηση εννοούμε μια σημαντική υποχώρηση τιμών κατά τη διάρκεια μιας ανοδικής πρωταρχικής τάσης ή μια σημαντική αύξηση των τιμών κατά τη διάρκεια μιας καθοδικής πρωταρχικής κίνησης.

Η υποχώρηση (ή η αύξηση) των τιμών σε μια δευτερεύουσα κίνηση μπορεί να είναι της τάξης του 30 έως 60% από τα υψηλότερα (ή χαμηλότερα) επίπεδα της πρωταρχικής κίνησης και η διάρκειά της από μερικές εβδομάδες έως και αρκετούς μήνες. Οι δευτερεύουσες κινήσεις δεν είναι τόσο εύκολο να εντοπιστούν, γιατί, αν σε ένα bull market οι τιμές υποχωρήσουν κατά 30%, κανείς δεν μπορεί να πει αν αυτό πλησιάζει στο τέλος του και ξεκινά ένα bear market ή αν έχουμε μια πρόσκαιρη μόνο διόρθωση των τιμών. Ο όγκος συναλλαγών (ο αριθμός των μετοχών μιας εταιρείας ή μιας αγοράς που διακινούνται κατά τη διάρκεια μιας συνεδρίασης) μπορεί να μας

βοηθήσει σε αυτή την κατεύθυνση, για να διαπιστώσουμε τι πραγματικά συμβαίνει.

Κινήσεις (ανοδικές ή καθοδικές) μετοχών που συνοδεύονται από χαμηλά επίπεδα όγκου συναλλαγών δεν είναι τόσο σημαντικές όσο άλλες που συνοδεύονται από υψηλά επίπεδα όγκου. Με τον όρο μη σημαντική κίνηση εννοούμε κίνηση της μετοχής (ή αγοράς) μικρής χρονικής διάρκειας και περιορισμένης κλίμακας. Οι μη σημαντικές κινήσεις είναι πολύ μικρής σημασίας για επενδυτές με μακροχρόνιο επενδυτικό ορίζοντα αλλά σημαντικές γι' αυτούς που αγοράζουν και πουλάνε μετοχές σε καθημερινή βάση (traders).

β. Κανείς δεν μπορεί να κατευθύνει την πρωταρχική κίνηση της αγοράς. Η αγορά είναι πολύ σύνθετη για να μπορεί μια ομάδα ανθρώπων να την κατευθύνει για μεγάλο χρονικό διάστημα. Έτσι, μπορεί οι δευτερεύουσες και οι μη σημαντικές κινήσεις να επηρεάζονται σε κάποιο βαθμό από τη συντονισμένη δράση κάποιων, αλλά η πρωταρχική κίνηση δεν μπορεί να αλλοιωθεί επειδή κάποιοι αποφάσισαν έτσι.

γ. Οι δείκτες ενσωματώνουν τα πάντα. Οι διακυμάνσεις των τιμών των μετοχών σε καθημερινή βάση δείχνουν τις ελπίδες, τους φόβους, τις απογοητεύσεις και τις γνώσεις αυτών που επενδύουν, και οι δείκτες δεν είναι τίποτα άλλο παρά η σύνθεση αυτών των παραγόντων.

Οποιαδήποτε γεγονότα ή μελλοντολογία (εκτός από τις κινήσεις του Θεού, όπως τονίζει ο Rhea) γύρω από την αγορά ενσωματώνονται και προεξοφλούνται στις τιμές των δεικτών. Οι δείκτες αντιπροσωπεύουν και τους αισιόδοξους και τους απαισιόδοξους και τους ρεαλιστές.

δ. Η θεωρία Dow δεν είναι αλάθητη. Οποιαδήποτε μέθοδος ή θεωρία υποστηρίζει ότι μπορεί να προβλέψει την κίνηση των μετοχών είναι από τη φύση της λανθασμένη. Το χρηματιστήριο αποτελείται από ανθρώπους των οποίων η κρίση υπόκειται σε περιορισμούς και σφάλματα. Σε κάθε αγοραπωλησία μετοχών η μια πλευρά είναι η σωστή και η άλλη λανθασμένη. Αυτοί που προσαρμόζονται και διορθώνουν τα λάθη τους έχουν τη μεγαλύτερη πιθανότητα να κερδίσουν.

Οι χρηματιστηριακοί δείκτες είναι χρήσιμο εργαλείο που μας βοηθά να δούμε κατά πού φυσάει ο άνεμος, αλλά δεν είναι αρκετό από μόνο του για να προβλέψουμε το μέλλον. Έχει αποδειχθεί στη Μετεωρολογία ότι είναι αδύνατον να προβλέψουμε τον καιρό, όσο πυκνό και αν είναι το δίκτυο των μετεωρολογικών σταθμών που έχουμε στη διάθεσή μας, όσα και αν είναι τα ιστορικά δεδομένα που έχουμε, όσο εξελιγμένοι και αν είναι οι υπολογιστές που χρησιμοποιούμε. Αν είναι αδύνατον να προβλέψουμε ένα φαινόμενο που δεν σχετίζεται καθόλου με την ανθρώπινη κρίση αλλά μόνο με παρατηρήσεις και μετρήσεις, φανταστείτε πόσο ουτοπική μοιάζει η πρόβλεψη των τιμών των μετοχών, στη διαμόρφωση των οποίων συμμετέχουν η ανθρώπινη κρίση και συμπεριφορά.

Τεχνική ανάλυση: τέχνη ή επιστήμη;

Πολλά ακούγονται και γράφονται κατά καιρούς για το ότι η τεχνική ανάλυση είναι περισσότερο τέχνη παρά επιστήμη. Η αιτιολογία που δίνεται για τη διαπίστωση αυτή, είναι πως ακόμη και εάν κάποιος κατέχει τη θεωρία της τεχνικής ανάλυσης σε επαγγελματικό επίπεδο, η εφαρμογή της απαιτεί ιδιαίτερο ταλέντο, τέτοιο που αναζητούμε κυρίως στις τέχνες και όχι στις επιστήμες.

Έτσι, δικαιολογείται η επικαλούμενη υποκειμενικότητα της τεχνικής ανάλυσης και η διάσταση απόψεων που παρατηρείται ενίοτε μεταξύ τεχνικών αναλυτών. Το ίδιο, όμως, θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε και για δεκάδες άλλες επιστήμες, όπως για παράδειγμα για την ιατρική, τα μαθηματικά, τη φυσική, τη χημεία, τη νομική, τη μηχανική κλπ.

Σε όλες τις προαναφερθέντες επιστήμες τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ατόμου που τις προσεγγίζει είναι εξαιρετικά σημαντικά, δεν τις εμποδίζουν, ωστόσο, να χαρακτηρίζονται επιστήμες. Αν όλοι οι επαγγελματίες των υπολοίπων, πλην της τεχνικής ανάλυσης, επαγγελματιών, ήταν στο ίδιο επίπεδο, δε θα υπήρχε η επαγγελματική ιεραρχία, ούτε

θα είχαν καθιερωθεί επιστημονικά βραβεία, ούτε βέβαια και θα ήταν δυνατή η διάκριση μεταξύ μέτριου, καλού και πολύ καλού επαγγελματία, σε οποιοδήποτε επάγγελμα.

Αν η υποκειμενικότητα είχε εξαφανιστεί από τις παραδοσιακές επιστήμες δίνοντας τη θέση της στην αντικειμενικότητα, τότε δε θα μιλούσαμε για τις, συχνά, εντελώς διαφορετικές ιατρικές διαγνώσεις σχετικά με τον ίδιο και τον αυτόν ασθενή, ούτε για τις αντικρουόμενες δικαστικές αποφάσεις, μάρτυρες των οποίων γινόμαστε πολλές φορές, ούτε καν για τη δυνατότητα κριτικής της επαγγελματικής απόδοσης, του έργου ή των απόψεων οιοδήποτε, καθώς όλοι, θα είχαν τις ίδιες απόψεις, τις ίδιες αποδόσεις και παρόμοιο έργο να επιδείξουν.

Η υποκειμενικότητα, είναι χαρακτηριστικό που πηγάζει από τη διαφορετικότητα και είναι ένα αναπόσπαστο κομμάτι κάθε κοινωνίας ανθρώπων. Σαφώς και δύο τεχνικοί αναλυτές μπορεί να έχουν διαφορετική άποψη για την πιθανή μελλοντική πορεία μιας χρηματιστηριακής αγοράς, όπως και δύο ιατροί μπορεί να έχουν διαφορετική άποψη για την πιθανή εξέλιξη της υγείας ενός ασθενούς, και δύο δικηγόροι για την πιθανή έκβαση μίας δίκης κλπ. Η διάσταση απόψεων, περιέχει ταυτόχρονα την αντικειμενικότητα της ύπαρξης επιστημονικής γνώσης και την υποκειμενικότητα όσον αφορά στην εφαρμογή της γνώσης αυτής στην πράξη.

Είναι, λοιπόν, άδικος ο χαρακτηρισμός της τεχνικής ανάλυσης ως περισσότερο τέχνης παρά επιστήμης; Όχι, αν τον ίδιο χαρακτηρισμό δώσουμε και στην πλειοψηφία των περισσότερων άλλων επιστημών. Ναι, αν υιοθετήσουμε την αντικειμενικότητα ως χαρακτηριστικό κάθε άλλης επιστήμης και την υποκειμενικότητα ως χαρακτηριστικό της τεχνικής ανάλυσης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η τεχνική ανάλυση πιστεύει πως οι αγορές είναι 80% ψυχολογία και 20% λογική. Η θεμελιώδης ανάλυση πιστεύει πως οι αγορές είναι 20% ψυχολογία και 80% λογική. Οτιδήποτε από τα δυο και αν ισχύει ένα είναι το δεδομένο, πως η τεχνική ανάλυση ασχολείται με την πραγματική τιμή καθαυτή της μετοχής και με τις δυνάμεις ζήτησης και προσφοράς, ψάχνοντας να βρει ποιος θα νικήσει. Επίσης, επειδή η υποκειμενικότητα είναι πολύ μεγαλύτερη σε σχέση με την θεμελιώδη ανάλυση, θεωρείται πιο πολύ σαν τέχνη παρά σαν επιστήμη.

Η θεμελιώδης ανάλυση μπορεί να είναι χρήσιμη, χρειάζεται όμως προσοχή στην χρησιμοποίηση της. Εκτός από την υποκειμενικότητα που ήδη αναλύσαμε, ο κάθε αναλυτής, όσο ουδέτερος και αν είναι, πάντα βάζει την δική του σφραγίδα, σύμφωνα τα πιστεύω του η τις προκαταλήψεις του.

Συμπερασματικά, οι δύο προσεγγίσεις “αντιμάχονται” η μία την άλλη, αλλά τις περισσότερες φορές χρειάζεται να λειτουργούν συμπληρωματικά, προκειμένου να διασφαλίζεται μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και σωστότερη πρόβλεψη των μελλοντικών εξελίξεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Θεοδωρόπουλος, Θεόδωρος Ε. (2000) Επενδυτική Στρατηγική και Χρηματιστήριο :Αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου, νέες εισαγωγές, ανάλυση και διαχείριση χαρτοφυλακίου, τεχνική ανάλυση με απλά μέσα, αξιολόγηση πληροφοριών.-Αθήνα: Σταμούλη Α.Ε.

Στούπας, Κώστας. (2000) Τεχνική ανάλυση: Όλα τα μυστικά της αγοράς και πώλησης μετοχών.-Αθήνα: Στούπας Publications Ε.Π.Ε. (Χρηματιστήριο).

Kahn, Michael N. (2000) Τεχνική ανάλυση γρήγορα και απλά: Για αποδοτικότερες επενδύσεις στο χρηματιστήριο.-Αθήνα: Εκδόσεις "κλειδάριθμος".

Καραπιστόλης, Δημητρίου Ν. (2000) Τεχνική Ανάλυση Μετοχών και Αμοιβαίων Κεφαλαίων.-Θεσσαλονίκη: Εκδότης Δρ. Καραπιστόλης Δημήτριος.

Κιόχος Π., Παπανικολάου Γ. (2003) Διαχείριση Χαρτοφυλακίου και Χρηματοοικονομικών Κινδύνων.-Αθήνα: Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική.

Πηγές από το Διαδίκτυο:

<http://www.iraj.gr/>

<http://www.tradeinfo.gr/investmentrules>

<http://www.biz-analyst.com>

<http://www.ac-markets.com>

<http://www.sta-gr.com/>

<http://www.stockcharts.com>

<http://www.analytis.com>

<http://www.candlecharts.com>